

FIN.01 - 052/1
06 DEC 2023

ПОСЛОВНА ТАЈНА

Финансијски план SMATSA доо за 2024. годину

PAR.PLN.003

Датум : 06.12.2023.

На основу члана 10. став 3. и члана 24. Уговора о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе / Уговора о потврђивању континуитета пружања ваздухопловних услуга у ваздушним просторима Црне Горе и Србије (II Ов. бр. 2164/2012 од 25.04.2012. године ОУ.СД број 282/2 од 25.04.2012. године),

Скупштина Друштва на седници одржаној дана 18.12.2023. године, доноси

ОДЛУКУ

1. Усваја се Финансијски план SMATSA доо за 2024. годину, FIN.01-652/1 од 06.12.2023. године, у предложеном тексту који је саставни део ове одлуке.
2. Ову одлуку доставити ради давања сагласности оснивачима, Влади Републике Србије и Влади Црне Горе.
3. Ова одлука ступа на снагу даном добијања сагласности од стране оба оснивача.

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ

Жарко Копривица

САДРЖАЈ

1	Увод.....	1
2	Основни подаци о Друштву	2
2.1	Делатност	3
2.1.1	Услуге у ваздушној пловидби (ANS – <i>Air Navigation Services</i>)	4
2.1.2	Додатне услуге	4
2.2	Правни оквир.....	5
2.3	Органи управљања и организациона структура.....	5
3	Финансијско пословање	7
3.1	Приливи и одливи новчаних средстава	8
4	Приливи новчаних средстава	10
4.1	Приливи по основу пружених услуга у ваздушном саобраћају	10
4.1.1	Рутне накнаде	10
4.1.2	Домаћи и ино терминал	12
4.2	Остали пословни приливи	13
4.2.1	Услуге калибраже.....	13
4.2.2	Услуге школовања контролора летења	14
4.2.3	Пружање услуга комуникације и радарских података	14
4.2.4	Остали приливи.....	14
4.3	Почетно стање новчаних средстава	15
4.4	Прилив по основу потраживања из ранијег периода	15
4.5	Екстерни извори финансирања.....	15
4.5.1	Кредити за улагања у основна средства	15
5	Планирани одливи новчаних средстава	16
5.1	Одлив по основу трошкова материјала	16
5.2	Људски ресурси и одлив по основу трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода	17
5.2.1	Број и структура запослених.....	17
5.2.2	Одлив по основу трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода	18
5.2.3	Одлив по основу резервисања из претходног периода	21
5.3	Одлив по основу трошкова производних услуга	21
5.4	Одлив по основу МСФИ 16	22
5.5	Одлив по основу нематеријалних трошкова без издвајања за ваздухопловне власти	22
5.6	Одлив по основу издвајања за ваздухопловне власти	23

5.7	Одлив по основу финансијских трошкова.....	24
5.8	Одлив по основу пореза на добитак	25
5.9	Отплате кредита	25
6	Планиране инвестиције у 2024. години и извори финансирања	25
6.1	Ризици	35
6.2	Финансијски ризици.....	35
6.3	Одступање реализованог саобраћаја у односу на прогнозу	35
7	Интерна прерасподела планираних средстава.....	36
8	Финансијски извештаји	38
8.1	Биланс стања на дан 31.12.2024. године.....	38
8.2	Биланс успеха за период од 01.01. до 31.12.2024. године	45
8.3	Извештај о новчаним токовима у периоду од 01.01. до 31.12.2024. године	48
9	Ознаке и скраћенице	50
10	Прилози	51
10.1	Прилог 1 – Организациона структура Друштва	52
10.2	Прилог 2 - Пројекција стања дуга на дан 31.12.2024. године	53
10.3	Прилог 3 – Одлука број 23/176 EUROCONTROL Проширеног комитета	54
10.4	Прилог 4 - Маса за зараде, број запослених и просечна зарада по месецима	56
10.5	Прилог 5 - Накнаде чланова Надзорног одбора и Скупштине Друштва	59

1 Увод

Доношење Финансијског плана Контроле летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд (у даљем тексту: Друштво) прописано је чланом 10. Уговора о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе / Уговора о потврђивању континуитета пружања ваздухопловних услуга у ваздушним просторима Црне Горе и Србије (II Ов. бр. 2164/2012 од 25.04.2012. године ОУ.СД број 282/2 од 25.04.2012. године – у даљем тексту: Уговор о континуитету), где је предвиђено да се приходи исказују и распоређују према наменама дефинисаним годишњим финансијским планом, на који писане сагласности дају владе држава оснивача.

На основу члана 11. Уговора о континуитету, Друштво обавља делатност на основу ратификованих мултилатералних споразума ради извршења преузетих међународних обавеза и своје приходе искључиво користи за обављање делатности. На основу Финансијског плана Друштва, врши се распоређивање планираних прихода и примања у току године по наменама за обављање делатности Друштва, те тиме Финансијски план представља основ за ангажовање средстава за обављање делатности Друштва.

У изради Финансијског плана Друштва за 2024. годину, коришћен је обрачунски курс од 118 РСД/ЕУР.

2 Основни подаци о Друштву

Назив Друштва:

Контрола летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд

Седиште:

Трг Николе Пашића 10, 11000 Београд,
Република Србија, п.ф. 640

Матични број:

17520407

ПИБ:

103170161

Телефонски број:

+381 11 321 8123

Факс:

+381 11 324 0456

Електронска пошта:

kl@smatsa.rs

Интернет адреса:

www.smatsa.rs

2.1 Делатност

На основу Закона о привредним друштвима Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 36 /11, бр. 99/11, бр. 83/14, бр 5/15, бр. 44/18 и бр. 95/18), Закона о привредним друштвима Црне Горе („Службени лист РЦГ“, бр. 6/02, и „Службени лист ЦГ“, бр. 17/07, бр. 80/08, бр. 40/10, бр. 36/11), Закона о ваздушном саобраћају Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 73/10, бр. 57/11, бр. 93/12, бр. 45/15, бр. 83/18, бр.9/20 и бр.62/23), Закона о ваздушном саобраћају Црне Горе („Службени лист ЦГ“, бр. 66/08 и бр. 30/17), Споразума о сарадњи у области ваздушног саобраћаја, Влада Републике Србије и Влада Црне Горе закључиле су Уговор о континуитету. Овим уговором се потврђује континуитет постојања заједничког пружаоца услуга у ваздушној пловидби - Контроле летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд, са циљем да обавља делатност у складу са прописима о ваздушном саобраћају у државама оснивачима, међународним уговорима, међународним стандардима и препорученој пракси.

Друштво послује у складу са одредбама закона држава оснивача којима се уређује правни положај привредних друштава.

Пословање Друштва је у потпуности усклађено са националном и међународном регулативом, међународним споразумима и европским системом управљања ваздушним саобраћајем. На основу Међународне конвенције о сарадњи у области безбедности ваздушне пловидбе („Службени лист СЦГ“ - Међународни уговори, бр. 18/04, бр. 19/04 и бр. 04/05), и у складу са Мултилатералним споразумом о рутним накнадама („Службени лист СЦГ“- Међународни уговори, бр. 04/05), Република Србија и Црна Гора су од 1. јула 2007. године интегрисане у систем рутних накнада Европске организације за безбедност ваздушне пловидбе (у даљем тексту: EUROCONTROL), који примењује 41 земља чланица.

Политика заједничког деловања Републике Србије и државе Црне Горе представља позитиван пример међудржавне сарадње на пољу пружања услуга у ваздушној пловидби, а у складу са тежњама Јединственог европског неба, и као такав треба да опстане и да се прошири.

Основну делатност SMATSA доо представља пружање ATM/ANS услуга и функција које обухватају следеће:

- пружање услуга у ваздушној пловидби (ANS)
  - услуге у ваздушном саобраћају (ATS);
  - ваздухопловне метеоролошке услуге (MET);
  - услуге ваздухопловног информисања (AIS);
  - услуге комуникације, навигације и надзора (CNS);
- управљање ваздушним саобраћајем (ATM)
  - услуге у ваздушном саобраћају (ATS);
  - функција управљања ваздушним простором (ASM);
  - функција управљања протоком ваздушног саобраћаја (ATFM);
- услуге пројектовања процедура инструменталног летења (FPD).

Вишедеценијска традиција и потврђене вредности у пружању услуга у ваздушној пловидби и пружању додатних услуга, декларишу Друштво као поузданог и признатог пружаоца услуга у ваздушној пловидби, који у региону заузима значајно место. Положај и реноме који Друштво ужива у регионалној ваздухопловној заједници, као и међу корисницима услуга и представницима ваздухопловне индустрије, условљава приступ пословању који одржава и унапређује такав положај и препознаје Друштво као преферираног партнера.

2.1.1 Услуге у ваздушној пловидби (ANS – Air Navigation Services)

Друштво пружа АТМ/АНС услуге и функције у ваздушном простору на аеродромима Републике Србије, ваздушном простору и на аеродромима државе Црне Горе, делу ваздушног простора изнад Јадранског мора и у ваздушном простору Босне и Херцеговине, изнад ужег дела у непосредној близини границе са Републиком Србијом и државом Црном Гором.

Од априла 2014. године, услугу контроле летења у горњем слоју ваздушног простора изнад Косова и Метохије (КФОР сектор) пружа HungaroControl, Мађарска.

Слика 1 Територија на којој Друштво пружа услуге у ваздушној пловидби

2.1.2 Додатне услуге

Поред АТМ/АНС услуга и функција, Друштво пружа и следеће услуге:

- Обука особља пружалаца услуга у ваздушној пловидби (TRE), обухватајући обуку АТСО, ВТО и ВМО;
- Калибража уређаја и система из ваздуха (CAL), и
- Обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова (CAMO).

2.2 Правни оквир

Оснивачи Друштва су Влада Републике Србије и Влада Црне Горе. Као пружалац услуга у ваздушној пловидби, Друштво је независно од регулаторних органа, а своја интерна акта доноси у складу са важећом законском регулативом Републике Србије и Црне Горе.

Слика 2 Везе Друштва са државним институцијама

Уговором о континуитету утврђено је да Друштво послује у складу са одредбама закона држава оснивача којима се уређује правни положај привредних друштава (Закон о привредним друштвима Републике Србије и Закон о привредним друштвима Црне Горе), ако Уговором о континуитету није другачије одређено. Такође Друштво послује у складу са Законом о ваздушном саобраћају Републике Србије, Законом о ваздушном саобраћају Црне Горе, као и на основу међународних ратификованих уговора и мултилатералних споразума који су ратификацијом постали саставни део правног поретка Републике Србије и Црне Горе и непосредно се примењују у обе државе које су оснивачи Друштва.

Ратификацијом међународних споразума, државе уговорнице (Република Србија и Црна Гора), обавезују се на прихватање међународних стандарда и поступака, те да ће доприносити постизању највишег могућег степена једнообразности у погледу прописа, стандарда, поступака и метода организације који се односе на ваздухоплове, особље, ваздушне путеве и помоћне службе, у свим случајевима у којима би таква једнообразност олакшала и побољшала ваздушну пловидбу.

2.3 Органи управљања и организациона структура

Органи управљања Друштва су:

- Скупштина Друштва;
- Надзорни одбор и
- Директор.

Скупштину Друштва чини шест чланова, три члана из Републике Србије и три члана из Црне Горе. Чланови Скупштине су представници министарстава

држава оснивача надлежних за послове саобраћаја, финансија и одбране. Председника Скупштине бирају и разрешавају чланови Скупштине Друштва, из редова чланова.

Надзорни одбор има пет чланова. Чланове Надзорног одбора бира и опозива Скупштина Друштва. Четири члана Надзорног одбора бира се на предлог Владе Републике Србије, а један на предлог Владе Црне Горе. За свој рад чланови Надзорног одбора одговарају Скупштини Друштва. Мандат чланова Надзорног одбора траје четири године.

Радам и пословањем Друштва руководи Директор. Надзорни одбор именује и разрешава Директора и Заменика директора, на предлог оснивача.

Организациона структура Друштва је формирана тако да у потпуности пружа могућност за обављање делатности Друштва у складу са стратешким циљевима и принципима пословања.

Приказ организације и систематизације важеће на дан израде документа, дат је у Прилогу 1.

3 Финансијско пословање

Друштво се не финансира из буџета Републике Србије и Црне Горе, већ своје приходе остварује самостално, финансирајући своје пословање првенствено од рутних и терминалних накнада.

За планирање прихода од рутних накнада су коришћени подаци из последње објављене STATFOR прогнозе из октобра 2023. године. STATFOR израђује своје прогнозе броја летова и сервисних јединица у три сценарија (Low, Base и High), а за потребе планирања прихода, односно прилива од рутних накнада у 2024. години, коришћен је базни (Base) сценарио. Према овом сценарију, на основу планираног броја летова, сервисних јединица, јединице рутне накнаде, кључа расподеле прихода међу ентитетима, а узимајући у обзир и високи проценат наплате (око 99%), у 2024. години се очекује прилив од око 105,6 милиона ЕУР, односно око 12,4 милијарди РСД.

Што се тиче терминалних накнада, на основу прогнозе броја операција у области терминалних контрола летења (полетања и слетања), а узимајући у обзир и процену степена наплативости која износи око 98%, очекује се прилив по овом основу у 2024. години од око 14,5 милиона ЕУР односно 1,7 милијарди РСД.

Планирани пословни приливи по осталим основама (услуга калибраже, штампања информативних публикација, пружање услуга комуникација и радарских података и очекивани прилив по основу продаје SMATSA Ваздухопловне академије) је око 262 милиона РСД односно 2,2 милиона ЕУР.

Укупни пројектовани приливи Друштва за 2024. годину износе око 14,8 милијарди РСД (125,3 милиона ЕУР).

Расположива новчана средства ће бити искоришћена за покривање текућих трошкова пословања, нове и већ започете инвестиције као и сервисирање приспелих обавеза по основу инвестиционих кредита.

С обзиром да обим ваздушног саобраћаја у простору надлежности Друштва и у Европи уопште зависи од многих фактора на које се не може утицати, и сви не могу бити у правој мери сагледани у овом тренутку (конфликт у Украјини и на Блиском Истоку, пораст инфлације и стагнација великих светских економија, потребно је редовно пратити ситуацију, проактивно деловати и прилагођавати се евентуалним новонасталим околностима. Поред тога, константна унапређена која се рефлектују на технологију рада, системе и опрему, трендови праћени дигитализацијом и спремност Друштва да испрати изазове, захтевају брза прилагођавања, ефикасно управљање променама и адекватна улагања у људске ресурсе у погледу обуке, усавршавања и одржавања животног стандарда.

Стога, Друштво наставља са инвестирањем у нове технологије, системе, опрему, инфраструктуру и људске ресурсе, у циљу одржавања и повећања безбедности, ефикасности и експедитивности, а водећи рачуна о заштити животне средине и континуираној усклађености са свим регулаторним захтевима.

3.1 Приливи и одливи новчаних средстава

Табела 1 Приливи новчаних средстава у 2024. години

ПРИЛИВИ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА	2023	2024		
	Очекивана Реализација 31.12.2023. (000 РСД)	План (000 РСД)	План (000 ЕУР)	Поређење са реализацијом 2023. (%)
Прилив по основу пружених услуга у ваздушном саобраћају	13.859.111	14.174.914	120.126	2,3%
Рутне накнаде - SMATSA доо	12.156.987	12.462.430	105.614	2,5%
Домаћи терминал (РС)	821.782	821.992	6.966	0,0%
Ино терминал (ван РС)	880.342	890.492	7.547	1,2%
Остали пословни приливи	299.842	263.101	2.230	-12,3%
Услуге калибраже	77.481	50.882	431	-34,3%
Услуге школовања контролора		81	1	-
Пружање услуга комуникације и радарских података	91.338	82.426	699	-9,8%
Остали приливи	131.023	129.713	1.099	-1,0%
Прилив по основу потраживања из ранијег периода	312.416	347.260	2.943	11,2%
Екстерни извори финансирања: улагања у основна средства	1.177.502	1.803.468	15.284	53,2%
УКУПНО ПРИЛИВИ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА:	15.648.871	16.588.744	140.583	6,0%
ПОЧЕТНО СТАЊЕ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА:	3.063.199	2.964.023	25.118,84	-
УКУПНА НОВЧАНА СРЕДСТВА:	18.712.070	19.552.767	165.701	-

Табела 2 Одливи новчаних средстава у 2024. години

ОДЛИВИ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА	2023	2024		
	Очекивана Реализација 31.12.2023. (000 РСД)	План (000 РСД)	План (000 ЕУР)	Поређење са реализацијом 2023. (%)
Одлив по основу трошкова материјала	314.816	364.062	3.085	15,6%
Одлив по основу трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода	7.929.036	9.154.575	77.581	15,5%
Одлив по основу резервисања из претходног периода (јубиларне награде, отпремнине и судски спорови)	77.759	98.000	831	26,0%
Одлив по основу трошкова производних услуга	678.316	1.105.549	9.369	63,0%
Одлив по основу МСФИ 16	440.082	453.731	3.845	3,1%
Одлив по основу нематеријалних трошкова без издвајања за ваздухопловне власти	742.011	1.084.341	9.189	46,1%
Одлив по основу издвајања за ваздухопловне власти	170.212	171.248	1.451	0,6%
Одлив по основу финансијских трошкова	241.934	290.979	2.466	20,3%
Одлив по основу осталих трошкова	22.100	50.000	424	126,2%
Одлив по основу пореза на добитак	585.740	68.944	584	-88,2%
Улагање - набавка опреме и објеката (екстерни извори финансирања)	985.128	1.803.468	15.284	83,1%
Улагање - набавка опреме и објеката (интерни извори финансирања)	1.206.819	1.768.970	14.991	46,6%
Отплате кредита	2.026.037	953.171	8.078	-53,0%
Одливи по основу обавеза из претходног периода	328.057	120.000	1.017	-63,4%
УКУПНО ОДЛИВИ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА:	15.748.047	17.487.037	148.195	11,0%

4 Приливи новчаних средстава

4.1 Приливи по основу пружених услуга у ваздушном саобраћају

4.1.1 Рутне накнаде

За коришћење услуга у ваздушној пловидби у ваздушном простору Републике Србије и ваздушном простору Црне Горе - Области информисања у лету Београд (FIR/UIR Београд), односно зони наплате Србија/Црна Гора/КФОР, Друштво остварује приход од рутних накнада.

Република Србија и Црна Гора су у европском систему наплате рутних накнада у складу са Међународном конвенцијом о сарадњи у области безбедности ваздушне пловидбе („Службени лист СЦГ“ - Међународни уговори, бр. 18/04, 19/04 и 04/05) и Мултилатералним споразумом о рутним накнадама („Сл. лист Србије и Црне Горе – Међународни уговори“, бр. 4/05).

Јединствени систем који примењује 41 земља чланица EUROCONTROL-а, подразумева утврђивање трошковних основа на бази којих се на годишњем нивоу утврђују планирани и реализовани рутни приходи и расходи. Све државе чланице су се обавезале на доследну примену општеприхваћених принципа за утврђивање трошковне основе за рутне накнаде и обрачун висине јединице рутне накнаде. С тим у вези, приходи који се остварују из рутних накнада се користе за покриће рутних расхода, односно из рутних накнада се могу финансирати искључиво трошкови настали у вези са пружањем услуга у ваздушној пловидби и функционисањем система, као и трошкови EUROCONTROL-а (рутни трошкови).

Висина јединице рутне накнаде (*Unit Rate*) се обрачунава на основу одобрених, прихватљивих рутних трошкова и прогнозе ваздушног саобраћаја. С обзиром да рутни трошкови представљају основу за одређивање висине јединице рутне накнаде, исти морају бити одговарајуће презентовани и усаглашени са представницима корисника услуга у ваздушној пловидби (процес консултација са представницима корисника услуга). С тим у вези, Друштво подноси предлог трошковне основе за наредну годину (заједно са сви осталим ентитетима у заједничкој зони наплате), која се разматра и коначно одобрава на новембарској седници EUROCONTROL Проширеног одбора (*Enlarged Committee for Route Charges*). На предлог EUROCONTROL Проширеног одбора и Привременог савета, одлуку о утврђивању висине јединице рутне накнаде за све земље чланице доноси EUROCONTROL Проширена комисија (*Enlarged Commission*).

На седници EUROCONTROL Проширене комисије одржане у новембру 2023. године, Одлуком бр. 23/176, за зону наплате Србија/Црна Гора/КФОР за 2024. годину (Прилог бр. 3) утврђена је висина јединице рутне накнаде у износу од 37,00 ЕУР (*National Unit Rate*), односно укупно 37,11 ЕУР (*Global Unit Rate*) укључујући удео EUROCONTROL.

Јединицу рутне накнаде потврђују Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије и Агенција за цивилно ваздухопловство Црне Горе и она представља јединичну цену услуга за јединствену зону наплате Србија/ Црна Гора/ КФОР.

Приход од рутних накнада је у директној вези са реализованим саобраћајем (бројем летова), односно реализованим бројем сервисних јединица које се на тај начин генеришу. На основу базног (BASE) сценарија прогнозе сервисних јединица, коју је израдио STATFOR у октобру 2023. године, за зону наплате Србија/Црна Гора/КФОР у 2024. години предвиђа се реализација од око 3,32 милиона сервисних јединица.

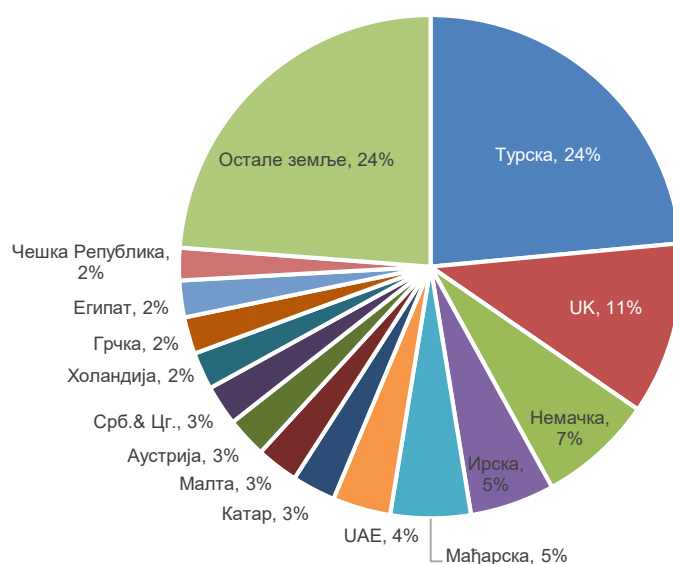

На основу прогнозе сервисних јединица, утврђене јединице рутне накнаде за 2024. годину, кључа расподеле прихода међу ентитетима у трошковној бази, и очекиваног процента наплате од 99%, за Друштво се у 2024. години очекује реализација од око 105,6 милиона ЕУР прилива од рутних накнада, односно око 12,5 милијарди РСД (Табела 3).

Табела 3 Планирани прилив Друштва од рутних накнада за 2024. годину

Месец	План 2024. (000 РСД)	План 2024. (000 ЕУР)	% учешћа у укупним приливима на годишњем нивоу
Јануар	689.290	5.841	5,5%
Фебруар	638.713	5.413	5,1%
Март	745.588	6.319	6,0%
Април	941.663	7.980	7,6%
Мај	1.134.003	9.610	9,1%
Јун	1.257.963	10.661	10,1%
Јул	1.427.782	12.099	11,5%
Август	1.457.248	12.350	11,7%
Септембар	1.331.024	11.279	10,7%
Октобар	1.189.558	10.081	9,5%
Новембар	817.823	6.932	6,6%
Децембар	831.775	7.049	6,7%
Укупно	12.462.430	105.614	100,0%

Око 75% прилива од рутних накнада се генерише од авио компанија које су регистроване у 14 земаља, које су приказане на наредној слици. Највише прихода генеришу авио компаније регистроване у Турској, Уједињеном Краљевству, Немачкој, Ирској, итд. (Слика 3).

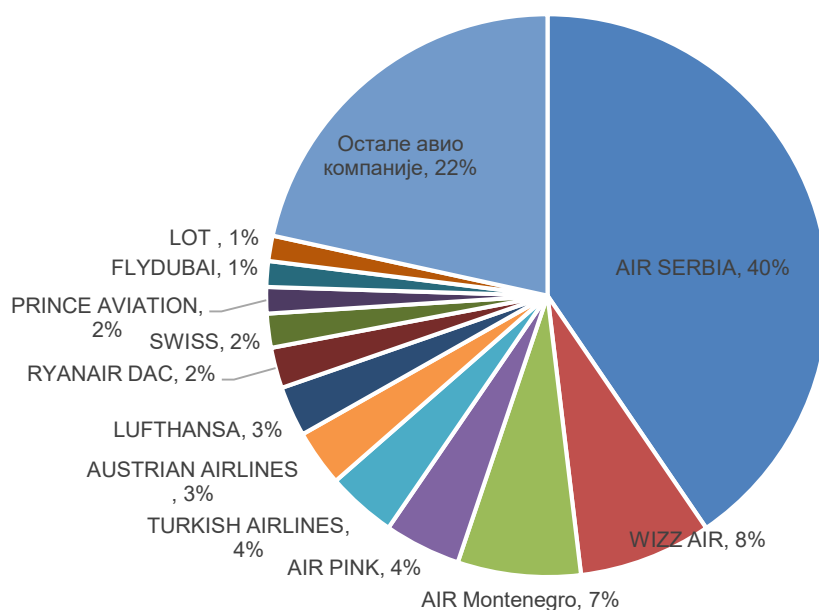

Слика 3. Прилив од рутних накнада по земљама у којима су регистроване авио компаније

4.1.2 Домаћи и ино терминал

За коришћење услуга у ваздушној пловидби у области терминалних контрола летења (за пружене услуге контроле летења за ваздухоплове који полећу или слећу на аеродроме у Србији и Црној Гори), корисници ваздухоплова плаћају терминалну накнаду. Обрачун и фактурисање терминалних накнада од септембра 2019. године се врши у складу са Закључком Владе Републике Србије, 05 број: 343-7454/2019-1 од 25. јула 2019. године и на основу измене документа „Правилник о мерилима за обрачун и одређивање висине накнада за пружање услуга у ваздушној пловидби“ („Службени гласник Републике Србије“, бр. 55/19 од 2. августа 2019. године), односно у складу са Одлуком Владе Црне Горе о начину обрачуна терминалне накнаде за коришћење услуга у ваздушној пловидби („Службени лист ЦГ“, број 53/19 од 16. септембра 2019. године).

Током 2023. године, закључно са месецом новембром, од укупно 51.594 полетања, 77% је реализовано на аеродромима у Србији, док је остатак реализован на аеродромима у Црној Гори. Највише летова су реализовале авио компаније Air Serbia (40%), Wizz Air (8%), Air Montenegro (7%), Air Pink (4%), Turkish Airlines (4%), итд.

Слика 4 Учешће авио компанија у укупном саобраћају у терминалу у 2023. години (јануар-новембар)

На основу планиране реализације саобраћаја у терминалу и наплате потраживања, очекивани приход Друштва од терминалних накнада за 2024. годину износи око 14,8 милиона ЕУР или 1,74 милијарди РСД.

Међутим, узимајући у обзир да се наплата прихода по основу терминалних услуга реализује 45 дана од дана фактурисања, Друштво у 2024. години очекује прилив новчаних средстава по овом основу у износу од 14,5 милиона ЕУР (98% од планираног фактурисаног износа).

Табела 4 Планирани прилив Друштва од терминалних накнада у Србији и Црној Гори за 2024. годину

Месец	План 2024. (000 РСД)	План 2024. (000 ЕУР)	% учешћа у укупним приливима на годишњем нивоу
Јануар	109.568	929	6,40%
Фебруар	96.793	820	5,65%
Март	112.826	956	6,59%
Април	119.998	1.017	7,01%
Мај	149.091	1.263	8,71%
Јун	171.653	1.455	10,02%
Јул	204.238	1.731	11,93%
Август	203.924	1.728	11,91%
Септембар	158.989	1.347	9,28%
Октобар	142.904	1.211	8,34%
Новембар	119.486	1.013	6,98%
Децембар	123.013	1.042	7,18%
Укупно	1.712.483	14.512	100,00%

Прилив од домаћег терминала односи се на прилив од пружања услуга корисницима регистрованим у Републици Србији, док прилив од авио компанија регистрованих ван Републике Србије спада у ино терминал.

4.2 Остали пословни приливи

Део прилива Друштво остварује и по основу пружања услуга калибраже, услуга обуке ваздухопловног особља у Центру за обуку ANS особља, штампања информативних публикација (AIP), као и пружање услуга радарских података и радио комуникације за Hungarocntrl након отварања ваздушног простора изнад територије Косова и Метохије за цивилни ваздушни саобраћај.

4.2.1 Услуге калибраже

Служба за калибражу врши услуге за сопствене потребе Друштва као и за потребе трећих лица на међународном тржишту (Босна и Херцеговина, Словенија, Македонија, Мађарска, и др.).

Процена прилива за 2024. годину је базирана на постојећим уговорима за које се очекује да ће бити реализовани у току 2024. године, као и на основу могућих додатних услуга по позиву. Очекивани прилив по основу пружања услуга калибраже у 2024. години износи 50.881.600 РСД (Табела 5).

Табела 5 Планирани прилив од услуга калибраже у 2024. години

Опис	План 2024. (000 РСД)	План 2024. (000 ЕУР)
Босна и Херцеговина – BHANSA	12.498	106
Аеродром Будимпешта	9.815	83
Hungaro Control	7.517	64
Контрола летења Словеније	10.645	90
Македонија (M-NAV)	6.360	54
По позиву	4.047	34
УКУПНО	50.882	431

4.2.2 Услуге школовања контролора летења

Током 2022. године, четврта група у оквиру 49. класе контролора летења је започела своје школовање у оквиру Ваздухопловне академије Београд. Ова је група од 13 студената/полазника обуке који су уписани за потребе Друштва на студијски програм по дуалном моделу образовања на Високу школу струковних студија Ваздухопловна академија Београд, за стицање звања струковни инжењер контроле летења са дозволом контролора летења и одговарајућим овлашћењем ADI-GMC/AIR Београд и ADI-TWR Ниш. Завршетак школовања у оперативној јединици ове групе се очекује у јесен 2024. године.

У току 2023. године, реализовано је извођење почетне обуке (Initial Training – Basic + Rating) за потребе LYPG и LYKV/LYVR. (у оквиру 50. класе) Уписано је укупно 13 студената и они се школују по Националном програму у Центру за обуку ANS особља. Тренутно се школују у оквиру почетне обуке у Центру за обуку на симулаторима. Завршетак обуке се предвиђа почетком априла 2024. године, после чега одлазе у оперативне јединице.

У октобру 2023. године уписана су 4 студента у оквиру 51. класе контролора летења за потребе АКЛ Београд. Они су сада на I семестру у Ваздухопловној академији Београд, а током II семестра (фебруар 2024. године) почињу теоријска предавања које држе инструктори из Центра за обуку ANS особља

Планиран је почетак обуке за групу од 12 кандидата за потребе АСС Београд у току априла 2024. године, и сама обука је планирана да траје до априла 2025. године.

Током 2024. године, планирано је више обука из домена развојне обуке (обуке за стицање и/или освежење посебног овлашћења процењивача и инструктора практичне обуке - OJT/REF OJT, ASSE/REF ASSE) као и обуке Службе за метеоролошке услуге (почетна теоријска обука за ваздухопловне метеоролошке прогностичаре и инструкторе VMO) као и Сектора за ваздухопловну технику.

Планирано је да Центар за обуку ANS особља поред тестирања око 350 контролора из SMATSA доо, током 2024. године пружа услугу ТЕА теста трећим лицима. По основу ове услуге, планира се прилив од 81.000 РСД.

4.2.3 Пружање услуга комуникације и радарских података

У складу са Закључком Владе 05 Број: 343-1734/2022-2 од 17.03.2022. године, и Одлуком Надзорног одбора Друштва, Бр. ОУ/НО-619/2 од 30.12.2021. године, закључен је Анекс 2. Уговора о пружању услуга комуникације ваздух земља – Радио опрема (CNS.00 бр. 207/1 од 22.03.2022.) и Анекс 2. Уговора о пружању радарских података (CNS.00 бр. 207/2 од 22.03.2022.) са HungaroControl, Мађарска, по ком Друштво наставља да пружа услуге и остварује прилив по овом основу. Анексима уговора предвиђено је пружање услуга до априла 2025. године са могућношћу продужења рока закључењем новог анекса уговора. Очекивани прилив у 2024. години по овом основу износи 82.425.714 РСД.

4.2.4 Остали приливи

Приливи од осталих услуга Друштва планирани су у износу од 3,7 милиона РСД и обухватају приливе од штампања информативних публикација (домаћи и ино AIP), као и Уговора о закупу са Министарством унутрашњих послова LGS.00-500/2 од 01.10.2021. године, и друге сличне категорије. Осим тога, у категорију осталих пословних прилива урачунат је и прилив новчаних средстава од продаје SMATSA Ваздухопловне академије у износу око 125 милиона РСД.

4.3 Почетно стање новчаних средстава

На основу новчаних токова за 2023. годину, износ готовине на крају обрачунског периода износи 2.964.023 хиљада РСД, што чини почетно стање у 2024. години. Наведени износ готовине обухвата и део неутрошених средстава по основу повучене трансхе по Уговору о кредиту са Европском инвестиционом банком у износу од око 254 милиона РСД (око 2,15 милиона ЕУР), а који је планиран да се инвестира у 2024. години у складу са динамиком реализације инвестиционих пројеката који се финансирају из средстава наведеног кредита.

4.4 Прилив по основу потраживања из ранијег периода

Ова позиција обухвата приливе по основу потраживања из претходног периода у области наплате терминалних накнада и наплате трошкова судских поступака који су правоснажно окончани у корист Друштва, у износу од 347.260 хиљада РСД. Највећи део овог износа (290.000 хиљада РСД) односи се на рефундирани ПДВ у току 2024. године, као и на рефундирана боловања, док се остатак односи на прилив по основу наплате терминалних услуга из ранијих година.

4.5 Екстерни извори финансирања

4.5.1 Кредити за улагања у основна средства

Програм модернизације контроле летења SUSAN (*SMATSA Upgrade of System for Air Navigation*) подразумева стратешка улагања у циљу унапређења безбедности ваздушног саобраћаја, побољшања квалитета услуга, као и испуњавања захтева међународне регулативе и корисника услуга у ваздушном саобраћају.

Пројекти у оквиру SUSAN Програма модернизације уклапају се у свеобухватни програм "Јединственог европског неба" (*SES – Single European Sky*) који подразумева интеграцију и интероперабилност система контроле летења, а у циљу унапређења безбедности, повећања капацитета и ефикасности у пружању услуга не само на националном нивоу, већ и на нивоу Европе.

Имајући у виду обим инвестиционог улагања у оквиру SUSAN Програма модернизације, планирано је финансирање пројеката делимично из сопствених средстава Друштва, а делом из позајмљених (екстерних) извора средства - дугорочних кредита од међународних финансијских институција. С тим у вези, Друштво је закључило:

- Уговор о кредиту са Европском банком за обнову и развој (EBRD), Бр. SUS.00-65/1148 од 14. децембра 2017. године (са припадајућим изменама уговора), на износ од 30.782.232 ЕУР; и
- Уговор о кредиту са Европском инвестиционом банком (EIB), Бр. SUS.00-65/567 од 25. априла 2018. године (са припадајућим изменама уговора), на износ од 51.420.000 ЕУР (укључујући *Top-up* кредитни аранжман закључен у склопу EIB мера помоћи за сузбијање последица пандемије);

при чему се сваки појединачни пројекат односно уговор, финансира од стране једне од наведених банака. За ове уговоре нису предвиђени инструменти обезбеђења (државне гаранције/контра-гаранције), те не представљају јавни дуг држава оснивача Друштва.

По Уговору о кредиту са EBRD, повучен је целокупан износ средстава у претходном периоду, а у мају 2022. године је започела отплата кредита у складу са планом отплате (период отплате је десет година, од маја 2022. године до новембра 2031. године, у двадесет једнаких полугодишњих рата).

Уговор о кредиту са EIB представља оквирни споразум, што подразумева да се за сваку трансху кредита утврђују појединачни кредитни услови на основу конкретне

понуде ЕИБ за повлачење трансхе из кредита. Имајући у виду околности изазване пандемијом COVID-19, које су узроковале значајна померања рокова реализације инвестиционих пројеката који је финансирају из средстава кредита ЕИБ, одобрено је продужење рока расположивости кредита до 30. јуна 2024. године (Анекса 3 Уговора о кредиту са ЕИБ, Бр. SUS.00-65/164 од 6. јула 2022. године). Након процене приоритетних инвестиционих улагања и сагледавања преосталог износа расположивих средстава по Уговору о кредиту са ЕИБ, упућен је 2023. године допис ЕИБ са предлогом измене спецификације пројеката који се финансирају по овом уговору о кредиту, те да се продужи рок расположивости средстава кредита до јуна 2026. године. Приликом израде Финансијског плана SMATSA доо за 2024. годину, узета је у обзир претпоставка прибављања сагласности ЕИБ на измену уговора о кредиту у складу са достављеним предлогом SMATSA доо.

Отплата сваке појединачне трансхе ЕИБ кредита започиње најкасније четири године након датума повлачења сваке појединачне трансхе (грејс период 4 године), док последњи датум отплате не може бити дужи од четрнаест година након датума повлачења сваке појединачне трансхе. С обзиром да је повлачење трансхе по овом кредиту започето 2020. године, то отплата главнице започиње 2024. године.

У складу са динамиком реализације пројеката који се финансирају из средстава кредита ЕИБ укључујући и реализацију *Тор-ип* кредитног аранжмана, у досадашњем периоду укупно је повучено 43.226.204,14 ЕУР, а у 2024. години се очекује додатно повлачење средстава у износу од око 3,53 милиона ЕУР, с тим да Друштво има на располагању и део неутрошених средстава по основу повучене трансхе у 2023. години у износу од око 2,15 милиона ЕУР. Имајући у виду наведено, у 2024. години Друштво планира финансирање инвестиционих улагања из кредита ЕИБ у укупном износу од 5,68 милиона ЕУР односно 670,7 милиона РСД.

5 Планирани одливи новчаних средстава

5.1 Одлив по основу трошкова материјала

Основни елементи ове категорије трошкова су: резервни делови и материјал за текуће одржавање опреме и објеката, алат и ситан инвентар, канцеларијски материјал, службена и заштитна одећа, материјал за образовање, разне врсте горива и мазива, електрична енергија, грејање, материјал за посебне намене, производи за чишћење и остали трошкови материјала.

Материјал и резервни делови за одржавање основних средстава представљају значајну ставку што је последица сложености и величине система, јер обухватају поправку и текуће одржавање:

- опреме у које спада телекомуникациона опрема, радари, енергетске станице, агрегати, системи за климатизацију, оперативно-рачунарске мреже, земаљска радио-навигациона средства, аутоматски системи контроле летења, мерно-испитна опрема и возила;
- грађевинских објеката, од којих су најважнији објекти аеродромских контрола летења, објекти радарских станица, пријемно-предајних центара и енергетских станица; и
- инфраструктуре (разне врсте каблова, водова и канала).

Остали трошкови материјала обухватају издатке за средства за одржавање хигијене, остали режијски материјал и друго.

Трошкови горива и енергената су обрачунати на основу трошкова редовне потрошње електричне енергије, трошкова горива за возила, трошкова авио бензина за планиране летове авиона за калибражу, као и просечне потрошње

горива за агрегате на Копаонику, Руднику и другим локацијама имајући у виду пораст цене енергената на тржишту.

Повећање ове групе трошкова у 2024. године последица је повећања цене репроматеријала и енергије.

Табела 6 Одлив по основу трошкова материјала

Опис	Очекивана реализација 2023 (000 РСД)	План 2024 (000 РСД)	План 2024 (000 ЕУР)
Трошкови материјала	314.816	364.062	3.085
Резервни делови, Канцеларијски материјал и остали трошкови материјала	92.200	76.500	648
Гориво и енергија	222.616	287.562	2.437

5.2 Људски ресурси и одлив по основу трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода

С обзиром да се Друштво бави пружањем услуга у ваздушној пловидби категорија Трошкови зарада, накнада зарада и осталих личних расхода представља појединачно највећу трошковну групу.

5.2.1 Број и структура запослених

Укупан очекивани број запослених закључно са децембром 2023. године износи 910. Поред наведеног броја, у Друштву је ангажовано и 19 професионалних официра и подофицира Војске Републике Србије упућених на рад на пословима од важности за унапређење цивилно - војне координације, безбедности и обуке у оквиру управљања ваздушним саобраћајем, а сходно обавезама из међународних споразума којима је приступила Република Србија.

Број запослених према категоризацији у складу са врстом услуге коју пружају, приказан је у следећој табели:

Табела 7 Категоризација запослених према врсти услуга (сервиса)

Редни број	Категоризација запослених према врсти услуга (сервиса)	Број запослених 31.12.2023.
1	Административно особље (ADM)	128
2	Особље у области пружања ваздухопловних услуга (AIS)	76
3	Особље у области управљања ваздушним саобраћајем (ATM)	408
4	Особље у области пружања комерцијалних услуга - калибраже (CAL)	11
5	Особље у области пружања услуга ваздухопловне технике (CNS)	174
6	Ваздухопловно-метеоролошко особље (MET)	84
7	Особље у области тренинга ваздухопловног особља (Training)	29
Укупно:		910

Планирани просечан број запослених у 2024. години биће незнатно виши у односу на 2023. годину узимајућу у обзир исказане потребе организационих јединица у циљу унапређења пословања, а првенствено у области ваздухопловне технике.

Одласци запослених на нивоу Друштва прате редовну динамику пензионисања у складу са законом.

5.2.2 Одлив по основу трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода

Трошкови зарада обухватају трошкове по основу обрачунатих зарада, накнада зарада и других примања запослених у Друштву на територији Републике Србије и у Црној Гори, чланова Надзорног одбора и Скупштине Друштва, као и по основу обрачунатих накнада по основу уговора о делу и уговора о обављању привремених и повремених послова.

Зараде обухватају редовну зараду, увећану зараду (за прековремени рад, ноћни рад, рад у сменама и рад за време празника, имајући у виду да систем контроле летења ради 24 часа, 365 дана у години), накнаде зарада (годишњи одмори, плаћена одсуства и сл.) и остале личне расходе и накнаде запослених укључујући трошкове превоза, социјална давања, отпремнине, помоћи, и сл.

Поред наведеног, Друштво је обвезник доприноса организацијама за обавезно социјално осигурање и то доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, доприноса за здравствено осигурање и доприноса за случај незапослености.

Износ зарада, број запослених и просечна зарада, као и накнаде члановима Надзорног одбора и Скупштине Друштва (реализација у 2023. години и план за 2024. годину), дате су у Прилогу 4 и Прилогу 5 овог документа.

Имајући у виду међународне и домаће прописе, ратификоване споразуме и конвенције, планирање укупне масе средстава за зараде, накнаде зарада и друга лична примања, њихова исплата се темељи на принципима, критеријумима и елементима дефинисаним Међународном конвенцијом о сарадњи у области безбедности ваздушне пловидбе (EUROCONTROL Конвенција - „Службени лист СЦГ” - Међународни уговори, бр. 18/04, бр. 19/04 и бр. 04/05) и Мултилатералним споразумом о рутним накнадама („Службени лист СЦГ” - Међународни уговори, бр. 04/05).

Принципи EUROCONTROL-а су усвојени у оквиру националних законодавстава у земљама оснивача Друштва кроз одговарајуће документе и прописани су од стране Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије и Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе.

Имајући у виду реализацију саобраћаја у 2023. години и очекивани пораст према STATFOR пројекцијама у 2024. години, трошкови запослених су у 2024. години планирани узимајући у обзир:

- очекивани број запослених на крају 2023. године са бруто износима трошкова зарада и планираних запошљавања, првенствено ваздухопловно-техничког особља због неометаног обављања процеса рада и контролора летења у складу са планираном динамиком обуке и стицањем дозвола са одговарајућим овлашћењима у 2024. години;

- пуну примену одредаба Колективног уговора, Бр. OU/DIR – 335/1 од 18. јуна 2022. године, у погледу, и то:
  - исплате сезонског додатка имаоцима дозволе контролора летења у висини од 50% укупне зараде у периоду мај-октобар и остала увећања која су предвиђена Колективним уговором;
  - једнократне исплате имаоцима дозволе контролора летења (у сврху очувања радне и здравствене способности) у износу од 100% просечне нето месечне зараде;
  - исплату регреса за коришћење годишњег одмора у износу 50% просечне месечне нето зараде исплаћене у SMATSA доо у претходних 12 месеци који претходе месецу у коме се исплаћује регрес;
  - исплату додатка имаоцима дозволе ваздухопловно-техничког особља у висини од 50% просечне месечне нето зараде исплаћене у SMATSA доо у претходних 12 месеци који претходе месецу у коме се врши исплата;
  - исплату додатка имаоцима потврде о обучености за NOTAM/ARO и ваздухопловно метеоролошког особља у висини од 20% просечне месечне нето зараде исплаћене у SMATSA доо у претходних 12 месеци који претходе месецу у коме се врши исплата;
  - исплату увећања зараде имаоцима дозволе контролора летења и ваздухопловно-техничког особља за стаж код послодавца за додатних 0.5% , 0.3% и 0.25% за сваку годину у зависности од овлашћења;
- трошкове службених путовања у складу са планираним активностима (тестирања уређаја/система у фабрици произвођача, обуке, учешће на међународним скуповима и EUROCONTROL састанцима);
- исплате по основу добровољног пензијског осигурања, осигурања дозвола контролора летења и додатног здравственог осигурања у складу са уговорним обавезама.

Висину накнада члановима Скупштине Друштва и Надзорног одбора одређује Скупштина водећи рачуна о томе да накнада, односно зарада, буде у сразмери са задацима чланова Надзорног одбора и Скупштине Друштва и финансијским стањем Друштва.

Висину зараде директора и заменика директора одређује Надзорни одбор у складу са чланом 35. тачка 14. Уговора о континуитету.

Узимајући у обзир наведене планске претпоставке и обавезе по Колективном уговору, планирани одлив новчаних средстава у 2024. години, износи 9,154 милијарди РСД односно 77,581 милиона евра (Табела 2), узимајући у обзир планирани децембар 2023. године (Табела 13: Биланс стања, Остале краткорочне обавезе) и првих 11 месеци 2024. године који се исплаћују закључно са децембром месецом.

Такође, планирани трошкови зарада и накнада зарада (брutto) у 2024. години износе око 9,064 милијарди РСД, односно 76,814 милиона евра приказани су у наредној табели, што одговара износу приказаном у Табели 14: Биланс успеха.

Табела 8 Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи у 2023. и 2024. години (износи у РСД)

О П И С	Очекивана реализација у 2023	План 2024	План 2024	План 2024/Очекивана реализација 2023
	(000 РСД)	(000 РСД)	(000 ЕУР)	(%)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	8.234.169	9.064.103	76.814	10%
Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	6.695.295	7.399.103	62.704	11%
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	887.130	893.000	7.568	1%
Трошкови накнада по уговору о делу	7.620	10.000	85	31%
Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима и физичким лицима по основу осталих уговора	88.083	93.000	788	6%
Трошкови накнада члановима Надзорног одбора и Скупштине Друштва	65.720	76.000	644	16%
Отпремнине	8.586	20.000	169	133%
Солидарне помоћи	73.097	100.000	847	37%
Трошкови превоза запослених	39.128	45.000	381	15%
Трошкови службених путовања	110.225	140.000	1.186	27%
Добровољно пензијско осигурање	137.029	143.000	1.212	4%
Додатно здравствено осигурање	68.286	78.000	661	14%
Осигурање дозвола	53.970	67.000	568	24%

5.2.3 Одлив по основу резервисања из претходног периода

Друштво планира и одлив по основу резервисања из претходног периода на име издвајања за јубиларне награде, отпремнине и судске спорове у укупном износу од 98.000 хиљада РСД.

5.3 Одлив по основу трошкова производних услуга

У категорију трошкова производних услуга спадају:

- Трошкови телекомуникација и транспортних услуга се обрачунавају на основу: цене закупа линија, закупа нових линија и цене импулса у домаћем и иностраном саобраћају;
- Трошкови текућег одржавања опреме и објеката који се односи на планирана плаћања по уговореним обавезама из 2023. године и претходног периода, нове уговоре за одржавање обзиром да део опреме излази из гарантног рока, као и повећање цена већег броја досадашњих уговора;
- Трошкови закупа државне имовине;
- Трошкови који се односе на услуге физичко - техничког обезбеђења лица, опреме и објеката;
- Трошкови осталих производних услуга обухватају издатке за услуге у промету производа и услуга, услуге заштите на раду, накнаде за коришћење путева и трошкове комуналних услуга.

На утврђивање износа ове категорије трошкова значајно утиче свеобухватно повећање цена на тржишту.

Табела 9 Одлив по основу трошкова производних услуга

Опис	Очекивана реализација 2023 (000 РСД)	План 2024 (000 РСД)	План 2024 (000 ЕУР)
Трошкови производних услуга	678.316	1.105.549	9.369
Трошкови телекомуникационих и транспортних услуга	131.194	166.477	1.411
Трошкови текућег одржавања опреме и објеката	417.286	746.399	6.325
Трошкови закупа државне имовине	18.622	40.600	344
Трошкови обезбеђења	100.932	139.430	1.182
Остали трошкови производних услуга	10.282	12.643	107

5.4 Одлив по основу МСФИ 16

Као и претходне године, у 2024. години евидентирана је примена стандарда МСФИ 16 – Закупи (оперативни лизинг), који прописује обавезу да се сва средства са правом коришћења дужим од 12 месеци признају као основно средство. Ефекат примене МСФИ 16, који подразумева евидентирање финансијских расхода, трошка по основу обрачунате амортизације средстава са правом коришћења и одговарајућег обрачуна за камате за закуп у складу са МСФИ 16, представљен је у пројекцијама финансијских извештаја Друштва за 2024. годину.

На овој позицији планиран је одлив од 453.731 хиљада РСД, који се у највећој мери односи на закуп државне имовине.

5.5 Одлив по основу нематеријалних трошкова без издвајања за ваздухопловне власти

Нематеријалне трошкове чине трошкови непроизводних услуга, платног промета, премија осигурања, репрезентације, чланарина и осталих пореза и доприноса на терет послодавца.

Најзначајнији износ у овој категорији трошкова се односи на износ годишње контрибуције за EUROCONTROL, имајући у виду да се, у складу са одредбама Међународне конвенције о сарадњи у области безбедности ваздушне пловидбе (Конвенције EUROCONTROL), одређује учешће сваке од земаља чланица у покрићу годишњег буџета EUROCONTROL-а. Протоколом о инструкцији за исплату рутних накнада (*Protocol on instruction for disbursement of route charges*), који на годишњем нивоу закључују сви ентитети унутар зоне наплате Србија/Црна Гора/КФОР, ближе се одређују обавезе свих учесника (Друштво, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије, Агенција за цивилно ваздухопловство Црне Горе и Hungarocontrol), укључујући и обавезе по основу плаћања контрибуције за EUROCONTROL. За утврђену контрибуцију у EUROCONTROL буџету, у 2024. години планирано је 467 милиона РСД.

Такође, у оквиру наведене категорије Остали нематеријални трошкови, за таксе (административне, судске, регистрационе и локалне), царине, трошкове огласа у штампи и другим медијима и остале нематеријалне трошкове, обрачунат је износ на нивоу очекиване реализације у 2023. години.

Непроизводне услуге обухватају и следеће категорије трошкова:

- трошкове ревизије финансијских извештаја;
- одржавање хигијене у објектима Друштва;
- осигурање имовине, осигурање моторних возила, осигурање од опште одговорности и одговорности из делатности, осигурање ваздухоплова и осигурање запослених;
- трошкове стручног образовања запослених, који су обрачунати на основу просечних годишњих трошкова насталих приликом стицања, издавања и продужавања рока важења дозволе (или потврде о обучености) и плана обуке;
- трошкове компјутерских услуга, који се односе на измене постојећих програма и интерну рачунарску мрежу Друштва.

Трошкови премија осигурања су обрачунати за имовину и лица на основу уговорених вредности. Већи део износа трошкова осигурања се односи на осигурање од одговорности из делатности које је условљено обавезом Друштва да самостално покрије евентуалну штету нанету трећим лицима, а у складу са чланом 18. Уговора о континуитету.

Осим наведеног, Друштво има и друге издатке по основу прибављања осигурања за запослене, имовину, моторна возила, ваздухоплове, транспортно осигурање и сл.

Трошкови пореза обухватају порез на имовину, накнаде за уређење грађевинског земљишта, накнаде за еколошке таксе, порез на употребу ваздухоплова, порез на моторна возила и друго.

Трошкови чланарина се односе на чланарине које се плаћају међународним организацијама у вези са обављањем делатности Друштва, пословним удружењима, коморама и сл.

Табела 10 Одлив по основу нематеријалних трошкова без издвајања за ваздухопловне власти

Опис	Очекивана реализација 2023 (000 РСД)	План 2024 (000 РСД)	План 2024 (000 ЕУР)
Нематеријални трошкови без издвајања за ваздухопловне власти	742.011	1.084.341	9.189
Трошкови непроизводних услуга	156.574	368.053	3.119
Трошкови осигурања	126.060	169.281	1.435
Порези	34.565	40.000	339
Чланарине	3.413	8.030	68
Остали нематеријални трошкови	421.399	498.978	4.229

5.6 Одлив по основу издвајања за ваздухопловне власти

Ваздухопловне власти Републике Србије и Црне Горе, као правни субјекти са становишта правила и EUROCONTROL принципа обрачуна трошкова, представљају независне ентитете у трошковној основи, који самостално приходују и правдају средства потребна за њихово функционисање, укључујући и услуге трагања и спасавања.

Друштво има обавезу плаћања одговарајућег износа на име извршавања регулаторних и надзорних послова за летове на аеродромима у Републици Србији, односно Црној Гори, а у складу са Законом о ваздушном саобраћају Републике Србије и Законом о ваздушном саобраћају Црне Горе, као и Одлуком о дефинисању међусобних обавеза Друштва и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада („Службени гласник РС“, бр. 32/11), односно Одлуком Владе Црне Горе о начину обрачуна терминалне накнаде за коришћење услуга у ваздушној пловидби („Службени лист ЦГ“, бр. 53/19 од 16. септембра 2019. године). Наведеном законском регулативом је утврђена обавеза Друштва и, у висини од 10% од износа наплаћених терминалних накнада за летове на аеродромима у Београду, Краљеву, Нишу, Вршцу, Батајници и Пониквама према Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије, односно према Агенцији за цивилно ваздухопловство Црне Горе за аеродроме у Подгорици и Тивту.

На име накнаде ваздухопловним властима Друштво за 2024. годину планира издвајање 171,2 милиона РСД.

5.7 Одлив по основу финансијских трошкова

Финансијски трошкови се односе на расходе камата по кредитима, валутне клаузуле, обавезе из дужничко-поверилачких односа и остале камате.

У 2020. години, у условима пандемије која је утицала на драстичан пад саобраћаја, а тиме директно и на смањење прихода, Друштво је предузело одговарајуће мере у циљу рационализације пословања те су, у циљу одржавања финансијске ликвидности и обезбеђивања континуираног пружања услуга, закључени:

- Уговор о дугорочној кредитној линији са Банком Поштанска штедионица А.Д. Београд, Бр. КАВ.00-230/13 од 15. маја 2020 године, на износ од 1.800.000.000 РСД (реализован у износу од 1.763.000.000 РСД); и
- Уговор о кредитној линији, Бр. КАВ.00-230/11 од 24. априла 2020. године, са Banca Intesa ад Београд, на износ од 10.000.000,00 ЕУР (у целости отплаћен закључно са 2023. годином).

У 2024. години доспевају обавезе по основу трошкова камате по Уговору о дугорочној кредитној линији са Банком Поштанска штедионица А.Д. Београд, у износу од око 7,8 милиона РСД (уговорена је фиксна каматна стопа).

У вези са уговорима о кредитима за улагања у основна средства, закљученим са EBRD (Уговор о кредиту Бр. SUS.00-65/1148 од 14. децембра 2017. године) и EIB (Уговор о кредиту, Бр. SUS.00-65/567 од 25. априла 2018. године), у 2024. години је у категорији Финансијских трошкова планиран износ од око 258 милиона РСД (око 2,2 милиона ЕУР) за плаћање обавеза које доспевају по основу камате.

Имајући у виду значајни пораст каматних стопа у протеклом периоду на глобалном нивоу, као и процене током 2024. године, као претпоставка за обрачун камате по кредиту EBRD коришћено је обавештење ове банке о обавезама које доспевају у наредном обрачунском периоду (мају 2024. године), где је наведена каматна стопа од 6,476% док је за новембарску рату коришћена претпоставка каматне стопе од 7%. За обрачун расхода камата по кредиту EIB коришћене су уговорене фиксне каматне стопе када је то случај, а за нове транше са уговореном променљивом каматном стопом као и за транше које су планиране да се реализују у 2024. години, коришћена је претпоставка каматне стопе од 5,5% (каматна стопа по кредиту EIB је у претходном периоду била нижа у односу на каматну стопу по кредиту EBRD, с обзиром на покривеност EIB финансирања гаранцијом Европске уније за кредите у земљама које нису чланице ЕУ, што омогућава додатне погодности у погледу услова кредитирања).

У 2024. години, расходи камата су планирани у укупном износу од 266 милиона РСД.

Табела 11 Одлив по основу финансијских трошкова

Опис	Очекивана реализација 2023 (000 РСД)	План 2024 (000 РСД)	План 2024 (000 ЕУР)
Финансијски трошкови	241.934	290.979	2.466
Расходи камата	217.826	265.979	2.254
Негативне курсне разлика и негативни ефекти валутне клаузуле	8.800	10.000	85
Остали финансијски расходи - МСФИ	15.308	15.000	127

5.8 Одлив по основу пореза на добитак

Порези према различитим нивоима власти регулисани су републичким законима и подзаконским актима. Планирани износ је процењен на основу динамике измиривања пореза утврђене одговарајућим законима и подзаконским актима.

По категоризацији пореских обвезника, Друштво спада у групу великих пореских обвезника и као такво редовно измирује своје пореске обавезе.

У 2024. години планирани издатак по основу пореза на добитак износи 68.944 хиљада РСД.

5.9 Отплате кредита

Друштво је, у складу са одлукама Народне банке Србије о привременим мерама, искористило могућност максималног мораторијума на обавезе по основу кредита за ликвидност, који су почеле да се отплаћују у 2022. години. С тим у вези, у складу са плановима отплате, у 2024. години доспевају обавезе по основу главнице по Уговору о дугорочној кредитној линији са Банком Поштанска штедионица А.Д. Београд, у износу од 501,5 милиона РСД (4,25 милиона ЕУР).

По Уговору о кредиту закљученом са EBRD, Бр. SUS.00-65/1148 од 14. децембра 2017. године за финансирање пројеката у оквиру Програма модернизације SUSAN, сходно плану отплате у 2024. години је планиран износ од 3.081.625,85 ЕУР на име отплате главнице дуга. Период отплате овог кредита је до 2031. године.

По Уговору о кредиту са EIB, Бр. SUS.00-65/567 од 25. априла 2018. године, отплата главнице започиње од 2024. године, те је сходно плановима отплате по појединачним трансшама, у 2024. години планиран износ од 746.090,96 ЕУР на име отплате главнице дуга.

Имајући у виду наведено, укупан планирани износ средстава у 2024. години на име отплата главнице кредита је 953 милиона РСД (око 8,08 милиона ЕУР).

6 Планиране инвестиције у 2024. години и извори финансирања

Укупна вредност планираних инвестиционих улагања у 2024. години износи **3.572.438.133 РСД**, односно **30.274.899 ЕУР** коришћењем обрачунског курса, **1 ЕУР = 118 РСД**.

Планирани износ инвестиционих улагања обухватају процењене вредности набавки (укупни плативи износ понуђачу) и процењене износе зависних трошкова набавке, који обухватају различите таксе, накнаде, банкарске провизије, трошкове оглашавања јавних огласа у вези са поступцима набавки, трошкове царине, шпедитера, као и трошкове камате по кредитима и друге трошкове које могу утицати на реализацију предмета набавке/улагања. Процењене вредности набавки су одређене у складу са техничким спецификацијама и количинама, узимајући у обзир претходно искуство када је то применљиво и/или на бази спроведеног истраживања тржишта на основу кога су прибављене оквирне цене за одговарајуће предмете набавке.

Планирани извори средстава за финансирање инвестиционих улагања у 2024. години су:

- сопствена финансијска средства у износу од 1.768.969.844 РСД односно 14.991.270 ЕУР;

- позајмљена средства по Уговору о кредиту са ЕИБ, Бр. SUS.00-65/567 од 25. априла 2018. године (са припадајућим анексима), за финансирање пројекта у оквиру SUSAN Програма модернизације, у износу од 670,7 милиона РСД односно 5,68 милиона ЕУР; и
- позајмљена средства по основу новог кредитног задужења (инвестициони кредит) у износу од 1.132.800.000 РСД, односно 9,6 милиона ЕУР, за реализацију пројекта Унапређења TopSky-АТС система на TopSky-АТС One систем.

Укупан износ планираних инвестиционих улагања у 2024. години, виши је у односу на очекивану реализацију инвестиционих улагања у 2023. години, пре свега имајући у виду планирани почетак реализације пројекта Унапређења TopSky-АТС система на TopSky-АТС One систем.

Имајући у виду динамику реализације вишегодишњих инвестиционих пројеката, у 2024. години је планирана реализација инвестиција које су већ започете у претходном периоду, али и за започињање нових инвестиционих улагања која су неопходна за функционисање система контроле летења и континуирано пружање услуга. Период на који се уговори закључују одређује се у односу на реалне потребе, узимајући у обзир резултате истраживања тржишта и начело економичности и ефикасности.

Приликом утврђивања нових инвестиција, приоритет је дат оним улагањима којима се обезбеђује континуитет пословања, те остварење стратешких циљева, као и оним улагањима код којих, у случају њихове нереализације, постоји ризик отежаног обављања делатности и/или уз велике трошкове.

СОПСТВЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА = 1.768.969.844 РСД

ПОЗАЈМЉЕНА СРЕДСТВА = 1,803,468,288 РСД

Структура укупних планираних инвестиционих улагања у 2024. години према намени средстава за реализацију започетих инвестиција или за нове инвестиције, је следећа:

- ➔ **1.378.622.816 РСД** за плаћања обавеза које доспевају у 2024. години по основу започетих инвестиција у претходном периоду – 38,59%, и
- ➔ **2.193.815.317 РСД** за нове инвестиције које започињу у 2024. години – 61,41%.

Најзначајнија инвестициона улагања у 2024. години, су:

➔ **Унапређење *Cybersecurity* и комуникационог дела TopSky-ATC система (Step 4)**

Да би SMATSA доо могла да одговори захтевима у погледу повећаног обима саобраћаја и комплексности саобраћајних токова, неопходно је да се обезбеди стабилност система и повећа његова отпорност на *cyber* нападе који могу настати због потребе повезивања на NewPENS мрежу. С тим у вези, неопходно је континуирано улагање у побољшање безбедности и сигурности система. Предметно унапређење TopSky-ATC система, обухвата:

- Унапређење на Thalix 13.x софтверску верзију оперативног система – унапређење Thalix оперативног система TopSky-ATC система. Оперативни систем Thalix 13.x је заснован на Linux Red Hat RHEL 8.7 платформи са планираном подршком до средине 2029. године што је значајно дужи од животног века тренутног оперативног система на верзије RHEL 7.9 чија подршка истиче до средине 2024. године;
- *Cybersecurity embedded features* – додатна побољшања Thalix оперативног система TopSky-ATC система која спречавају могућности *cyber* напада;
- SIEM Log интеграцију – имплементација новог интерфејса ка екстерном *Security Information and Event Management (SIEM)* систему;
- *Cybersecurity Governance* подразумева израду докуменатције за успостављање система управљања сигурносним процесима који су препоручени за све пружаоце услуга у ваздушној пловидби, а у складу са регионалним и међународним стандардима сигурности (Ниво 1 документа ICAO ATM Security Manual Doc 9985);
- Унапређење мрежних елемената (уређаја) који имају улогу размене информација између делова TopSky-ATC система на локацији ЦКЛ Београд и удаљених локација АКЛ Подгорица, АКЛ Краљево, АКЛ Батајница, АКЛ Ниш и АКЛ Тиват, као и повећање протока на линијама за везу са удаљеним локацијама. На овај начин биће омогућен прелазак на новију технологију преноса података (са тренутне *point-to-point* на *Ethernet*) и измену *firmware* на свим мрежним уређајима.

Унапређење *cybersecurity* и комуникационог дела TopSky-ATC система ће омогућити да SMATSA доо:

- задржи ниво сигурности ATM система у циљу континуираног пружања услуга у ваздушној пловидби на безбедан, ефикасан и редован начин,
- буде усклађена са SES 2 и NIS 2 регулативама Европске комисије,
- обезбеди континурану интероперабилност ATM система и усаглашеност са *cybersecurity* препорукама и стандардима,
- испуни постављене циљеве квалитета.

Поступак набавке је започет у 2023. години, а реализација пројекта је планирана у периоду 2024-2025. година, с тим да је у 2024. години планирана реализација у износу од око **373,6 милиона РСД**¹.

¹ Све наведене вредности у овом одељку су без ПДВ-а који се обрачунава у Републици Србији

→ **Набавка и имплементација *Surveillance Data Distribution System (SDDS)***

SDDS систем је део надзорног ланца и функционално припада делу система за обраду надзорних података (SDPS – *Surveillance Data Processing Systems*), а има улогу: пријема података од сензора коришћењем једног или више протокола за пренос података, проверу аутентичности података коришћењем SAC/SIC кода, семантичку проверу исправности коришћеног формата података, филтрирање података коришћењем географских или других филтера, конверзију надзорних података из једног протокола за пренос података у други, конверзију ASTERIX категорије надзорних података, мултиплицирање надзорних података већем броју корисника и др. Инвестиционо улагање има за циљ одржавање постојећег нивоа безбедности, ефикасности и квалитета пружања услуга у ваздушном саобраћају у простору надлежности SMATSA доо.

Реализација пројекта је започета у 2023. години, а у 2024. години је планирана реализација у износу од око **56,7 милиона РСД**.

→ **Унапређење радарског симулатора - *BEST Sim CWP-Orthogon* софтвер и замена дела хардвера на *TWR 2D/3D* симулатору**

Инвестиционо улагање подразумева побољшање софтвера који се користи на контролорским позицијама и нови HMI на радарским позицијама, а обезбеђује се и увођење нових функција које су планиране у наредном периоду. Поред основног пакета *BEST Sim CWP-Orthogon* софтвера, инвестиционо улагање обухвата и набавку додатних функција како би се омогућила што адекватнија обука радарских контролора летења. Унапређену верзију IG софтвера V.4 није могуће инсталирати на постојећем хардверу због његове застарелости, те је неопходно извршити и замена хардвера. На овај начин се обезбеђује поузданији рад симулатора, омогућава имплементација нових функција, као и праћење свих будућих надоградњи TWR симулатора.

Реализација пројекта је започета у 2023. години, а у 2024. години је планиран завршетак инвестиционог улагања и плаћање износу од око **60 милиона РСД**.

→ **Замена *Distance measuring equipment (DME)* уређаја у Србији и Црној Гори**

DME уређаји типа FAL 2020 набављени су у оквиру *Future Air Traffic Management Modernization and Upgrade System - FAMUS* Програма модернизације, и инсталирани су 2010. године на осам локација (шест локација у Републици Србији и две локације у Црној Гори). У међувремену је проивођач опреме променио власника, након чега је спроведено више поступака набавки који су обустављени с обзиром да се нису стекли услови за доделу уговора о одржавању уређаја нити уговора о набавци резервних делова. Услед старости уређаја и повећања броја отказа, а с обзиром да проивођач не пружа услугу подршке, планирана је замена постојећих уређаја.

Пројекат је започет у 2023. години, а завршетак пројекта је планиран у 2024. години. Планирани износ плаћања у 2024. години је око **104 милиона РСД**.

➔ **Извођење радова на изградњи објекта и приводне инфраструктуре радарске станице Бесна Кобила – финансирање из кредита ЕИВ**

Уговор за извођење предметних радова је закључен 2020. године са групом понуђача чији је носилац посла ЕЛЕКТРОМОНТАЖА Д.О.О. КРАЉЕВО. Пројекат се финансира из средстава кредита по Уговору о кредиту са ЕИВ из 2018. године.

У 2024. години је планиран завршетак радова (примопредаја и коначни обрачуна изведених радова), односно плаћање преосталог износа уговорених радова, укључујући и претпоставку закључења Анекса 5 уговора којим се вредност уговорених радова увећава за додатних 48,720.77 ЕУР по основу вишкова/накнадних радова које је одобрио Стручни надзор (Извештај Бр. SUS.00-10518-1/2023 од 1. новембра 2023. године). С тим у вези, укупан планирани износ плаћања у 2024. години је око **68 милиона РСД**.

➔ **Набавка и инсталација радарских система на локацијама Бесна Кобила, Београд и Кошевац – финансирање из кредита ЕИВ**

Уговор за набавку и инсталацију радарских система на локацијама Бесна Кобила, Београд и Врсута је закључен 2020. године са групом понуђача: THALES LAS FRANCE SAS из Француске (Носилац посла) и КНАОТИСЕН ДОО БЕОГРАД. Пројекат се финансира из средстава кредита по Уговору о кредиту са ЕИВ.

Имајући у виду непредвиђене околности у току реализације предметног уговора, кашњења у погледу припреме локација инсталације (извођење грађевинских радова), као и предлог за промену локације Врсута због немогућности регулисања имовинско-правних питања, закључен је анекс уговора којим је продужен рок за извршење свих уговорних обавеза до јула 2024. године, повећана укупна уговорена цена тако да износи 9.755.000,83 ЕУР и промењена локација инсталације радарског система предвиђеног за локацију Врсута на локацију Кошевац.

Узимајући у обзир предвиђене преостале активности на пројекту, као и уговорени рок за извршење уговорних обавеза, у 2024. години је планиран завршетак инсталације и пуштање у оперативни рад радарских система на све три уговорене радарске локације. С тим у вези, планирана је реализација за:

- PSR+SSR Mode S радар на локацији Бесна Кобила, у износу од **65,9 милиона РСД**;
- PSR+SSR Mode S радар на локацији TAR Београд, у износу од **72,4 милиона РСД**; и
- SSR Mode S радар на локацији Кошевац, у износу од **165,5 милиона РСД**.

➔ **Изградња објекта и приводне инфраструктуре за потребе TAR Београд – финансирање из кредита ЕИВ**

Уговор за извођење предметних радова је закључен у марту 2023. године са групом понуђача чији је носилац посла JADRAN ДОО БЕОГРАД. Пројекат се финансира из средстава кредита по Уговору о кредиту са ЕИВ.

С обзиром на лоше временске услове који су утицали на динамику извођења радова, одобрен је захтев извођача за продужење рока за реализацију уговора (новембар 2023. године) и повећање уговорене вредности на име накнадних/непредвиђених радова, тако да укупна вредност радова износи 2.540.946,28 ЕУР.

Имајући у виду продужење рока за извођење радова, у 2024. години је планирана примопредаја и коначни обрачуна изведених радова, те плаћање преосталог уговореног износа **од 38,6 милиона РСД**.

➔ **Доградња објекта ТКЛ Подгорица и Радови на реконструкцији ЕЕ и ТК инфраструктуре око ПСС Подгорица**

Доградња објекта ТКЛ Подгорица је планирана у складу са потребама за повећањем капацитета техничке сале (која је тренутно попуњена постојећом опремом и уређајима и не постоје услови за инсталацију нове опреме), проширењем просторије за мониторинг, изменом распореда просторија, али и потребом замене постојећих електро-енергетских и телекомуникацијских инсталација и система грејања и хлађења. Такође, предвиђено је увођење стабилног система гашења пожара у свим просторијама објекта и извођење одговарајућих радова на уређењу просторија.

Реконструкција и доградња кабловске ЕЕ и ТК инфраструктуре око ПСС Аеродрома Подгорица обухвата изградњу нове кабловске канализације (осим на делу трасе где је могуће користити постојећу резервну инфраструктуру Аеродрома Подгорица), а у циљу повећања поузданости рада уређаја и капацитета телекомуникационе инфраструктуре, те обезбеђења адекватног снабдевања електричном енергијом.

Укупна процењена вредност набавке радова на доградњи објекта ТКЛ Подгорица је 3,3 милиона ЕУР, док је процењена вредност радова на реконструкцији ЕЕ и ТК инфраструктуре око ПСС Подгорица 1,6 милиона ЕУР. Очекивана реализација је у периоду 2024-2026. година. С обзиром да је у току реализација Уговора о јавној набавци услуге израде техничке документације, након реализације овог уговора и прибављања свих потребних дозвола и сагласности, стећиће се услови за спровођење поступка набавке предметних радова. С тим у вези, у 2024. години је планирана реализација предметних радова у износу од око 1,75 милиона ЕУР (**206 милион РСД**).

➔ **Замена хардверских делова на RDR и TWR 2D/3D MicroNAV симулаторима**

TWR 2D/3D симулатор је у употреби у Центру за обуку од 2015. године, а радарски симулатор од 2016. године. Од тада су симулатори интензивно коришћени за школовање студената контролора летења, континуирану обуку контролора летења као и за напредне обуке за ОЈТ инструкторе и инструкторе процењиваче. Извршено је неколико софтверских ажурирања која су била неопходна у циљу унапређења функционалности симулатора, али је током обука примећено значајно успоравање рада симулатора, посебно након инсталације Windows 10 OS на тренутним хардверским компонентама. Свака следећа побољшана верзија оперативног система, као и значајнија софтверска надоградња на постојећој хардверској платформи, практично није могућа. Заменом целокупног хардвера симулатор ће одржати оперативност за наредни период од 7-8 година и биће омогућене даље надоградње софтвера и проширења функционалности симулатора.

Процењена вредност инвестиционог улагања је **88,5 милиона РСД** и целокупна реализација је планирана у 2024. години.

➔ **Унапређење секундарног радара на Муртеници**

Секундарни радар на Муртеници је у оперативној употреби од 2005. године и најстарија је верзија секундарног радара који се користи у SMATSA доо и за коју произвођач система више није у могућности да пружи подршку у одржавању за значајан број електронских компоненти.

С обзиром да је након закључења анекса уговора за набавку и инсталацију радарских система на три нове локације, промењена локација инсталације радарског система предвиђеног за локацију Врсута на локацију Кошевац, то се указала могућност премештаја постојећег секундарног радара са РС Кошевац на РС Муртеница. Имајући у виду да је секундарни радар на РС Кошевац новије генерације, то ће омогућити да се радни век радарског система на локацији Муртеница продужи за 5 година, с тим да је потребно извршити основна унапређења процесорских јединица и имплементацију нове софтверске верзије система за контролу и мониторинг.

Укупна процењена вредност улагања је око 66 милиона РСД, а реализација је планирана у периоду 2024-2025. година. У 2024. години је планирана реализација у износу од око **42,5 милион РСД**.

→ **Рачунарска опрема**

У складу са потребом замене опреме којој је истекао експлоатациони циклус, те у складу са захтевима организационих јединица SMATSA доо за набавком додатне рачунарске, штампарске и мрежне опреме, планирана су одговарајућа финансијска средства за ове намене. Категорија "Рачунарска опрема" обухвата и набавке софтверских лиценци (продужење лиценци) за коришћење софтверских производа.

Укупни планирани износ средстава за нове набавке у категорији "Рачунарска опрема" у 2024. години је око **92,2 милиона РСД**.

→ **Набавка, имплементација и интеграција A-SMGCS система са припадајућим сензорима за надзор за потребе АКЛ Београд - Фаза 1 – финансирање из кредита ЕИБ**

Након процене приоритетних инвестиционих улагања у наредном периоду и сагледавања преосталог износа расположивих средстава по Уговору о кредиту са ЕИБ из 2018. године, упућен је допис ЕИБ (Бр. SUS.00 – 65/126 од 18. септембра 2023. године) са предлогом да се набавка *Advanced Surface Movement Guidance and Control System* (A-SMGCS система) укључи у спецификацију пројекта који се финансирају по овом уговору о кредиту, те да се продужи рок расположивости средстава кредита до јуна 2026. године. Овај пројекат је чинио саставни део иницијалне спецификације пројекта који се финансирају из кредита ЕИБ (у тренутку закључења Уговора о кредиту), али је због околности изазваних пандемијом одложен и искључен из спецификације пројекта (Измена бр. 1 Уговора о кредиту са ЕИБ).

У складу са Пословним планом SMATSA доо 2023-2027, а на основу оперативних потреба АКЛ Београд, имплементација A-SMGCS система са припадајућим сензорима за надзор је неопходна како би се обезбедио надзор ваздухоплова и возила на маневарским површинама и платформама. Повећање обима саобраћаја на Аеродрому Никола Тесла Београд, а посебно повећање броја операција у вршним сатима, као и промене маневарских површина на аеродрому, захтевају ефикаснији рад и оптимизацију коришћења простора надлежности АКЛ Београд, кроз унапређивање управљања ваздушним саобраћајем и коришћењем технолошких побољшања у областима комуникације, надзора и аутоматизације АТМ система. Аутоматизацијом АТМ система додатно се унапређује размена информација, а контролорима летења се олакшава процес планирања те омогућава благовремено уочавање потенцијално конфликтног саобраћаја, а самим тим смањује могућност грешке.

А-SMGCS систем на Аеродрому Никола Тесла Београд ће подржавати операције кретања ваздухоплова и возила на земљи у свим временским условима и у складу са дефинисаним процедурама, а чиниће га следеће компоненте:

- SMR радарски систем који омогућава детекцију ваздухоплова, возила и других покретних и непокретних објеката на површинама за кретање ваздухоплова у свим временским условима, укључујући и услове смањене видљивости;
- MLAT систем који омогућава детекцију и идентификацију ваздухоплова и возила са инсталираним транспондером/предајником на површинама за кретање ваздухоплова и делу простора око аеродрома у свим временским условима, укључујући и услове смањене видљивости;
- Систем за обраду и приказивање података омогућава фузију података са надзорних сензора, као и интеграцију система са постојећим системима SMATSA доо и опремом ван надлежности SMATSA доо. Обједињени подаци ће се приказивати на показивачима контролора летења који ће бити инсталирани унутар куполе торња АКЛ Београд, чиме ће се омогућити пружање услуге надзора ваздухоплова и возила на маневарским површинама као и интеграција различитих система који се користе у АКЛ Београд (тренутно сви системи функционишу самостално што подразумева и различите управљачке интерфејсе и њихове могућности). Интеграцијом различитих система повећава се ефикасност рада контролора летења, координација и пропусна моћ аеродрома.

Реализација целокупног пројекта је планирана у две фазе:

- Фаза 1 (финансирање из позајмљених извора) која би обухватила реализацију *surveillance* сервиса уз изградњу одговарајуће инфраструктуре (радови на изградњи локације, SMR антенског стуба и радарски контејнер за смештај опреме), примену *Airport Safety Support* сервиса - *RMCA (Runway Monitoring and Conflict Alerting)* компоненте, интеграцију са постојећим системима SMATSA доо и аеродрома, као и имплементацију *Data link* функционалности. Процењена вредност инвестиционог улагања је 6.5 милиона ЕУР, а очекивана реализација је у периоду 2024-2026. година; и
- Фаза 2 (финансирање из сопствених финансијских средстава) која би обухватила имплементацију функционалности *Airport Safety Support* сервиса - *CATC (Conflicting ATC Clearances)* и *CMAC (Conformance Monitoring Alerts for Controllers)* компоненте заједно са *Routing* сервисом уз додатну интеграцију система у складу са оперативним захтевима. Процењена вредност инвестиционог улагања је 1.5 милион ЕУР, а очекивана реализација је у 2026. години.

Имајући у виду реализован саобраћај у 2022. и 2023. години као и пројекцију даљег раста саобраћаја у наредном периоду, неспровођење пројекта би за последицу имало:

- немогућност одржавања капацитета Аеродрома Никола Тесла Београд и генерисање великог АТФМ кашњења;
- велику оптерећеност контролора летења и потенцијално угрожавање безбедности ваздушног саобраћаја (због потенцијалног повећања броја догађаја са утицајем АТМ);
- непотпуну реализацију *Local Single Sky ImPlementation plans/reports (LSSIP)* циља *AOP04.1 – Advanced Surface Movement Guidance and Control System A-SMGCS Surveillance (former Level 1)*;
- непотпуну реализацију *LSSIP* циља *AOP04.2 – Advanced Surface Movement Guidance and Control System (A-SMGCS) Runway Monitoring and Conflict Alerting (RMCA) (former Level 2)*;

- неусклађеност са захтевима регулативе (EU) No 716/2014 и (EU) No 2021/116, и роковима дефинисаним у АТМ Мастер плану;
- немогућност усклађивања са осталим захтевима АТМ Мастер плана чија имплементација затева претходно испуњење циљева АОР4.1 и АОР4.2;
- немогућност потпуног усклађивања SMATSA доо са концептом *Airport collaborative decision-making (A-CDM)*, као једног од кључних чинилаца у ланцу пружања услуга.

Приликом израде Финансијског плана SMATSA доо за 2024. годину, узета је у обзир претпоставка прибављања сагласности ЕИВ за финансирање предметног пројекта из расположивих средстава по важећем Уговору о кредиту са ЕИВ, уз продужење рока расположивости средстава кредита до јуна 2026. године. Уз претпоставку прибављања претходне сагласности ЕИВ, те у складу са планираном динамиком реализације пројектних активности у Фази 1, у 2024. години је планирано улагање у износ од **око 216,7 милиона РСД** (1.8 милиона ЕУР).

➔ **Унапређење TopSky-АТС система на TopSky-АТС One систем – финансирање из позајмљених средстава (ново кредитно задужење)**

Технологија на којој је заснован постојећи TopSky-АТС систем је застарела, јер је платформа базирана на архитектури која није адаптабилна, није виртуелна и није заснована на модерним софтверским решењима. Да би апликативни део система могао даље да се развија до нивоа регулативног захтева SESAR CP1 (*Common Project 1 – New European regulation ensuring the continuation of sustainable ATM modernization and digitalization through SESAR deployment*), а потом и да прати даље потребе за развојем (условљеног растућим саобраћајем и новим европским регулативама), потребно је да се и технолошки део система прилагоди како би могао да подржи развој апликативног софтвера, а то је могуће само преласком на дигиталну платформу TopSky-АТС One. С тим у вези, пројекат подразумева да се на нову дигиталну платформу пребаце све до сада развијене функције за безбедно, редовно и експедитивно пружање услуга контроле летења, а сходно захтевима за капацитет, смањење кашњења и смањење емисије угљен-диоксида.

Унапређење TopSky-АТС система на дигиталну платформу TopSky-АТС One ће омогућити усклађивање са европском регулативом (*SESAR Implementing regulation CP1 (2021/116)*), али и са новим пословним моделом произвођача главног АТМ система TopSky-АТС. Наиме, имајући у виду савремене тенденције, произвођач TopSky-АТС система, фирма THALES LAS FRANCE SAS, је обавестила SMATSA доо да у наредном периоду уводи нови пословни модел развоја и одржавања система кроз претплату. Практично, THALES LAS FRANCE SAS уводи јединствен производ (*Product*) на глобалном нивоу за све кориснике њиховог АТМ система. Како би обезбедила било која даља унапређења и/или развој TopSky-АТС система у складу са регулаторним захтевима и потребама саобраћаја, SMATSA доо мора да се прилагоди новом пословном моделу произвођача у наредних неколико година.

Почетни корак у том процесу (*Access Period*) подразумева унапређење TopSky-АТС система на TopSky-АТС One систем (*Product*), односно пренос свих постојећих функција на нову платформу и увођење додатних напредних функција (*safety, cyber, Open ATM, virtualization ...*) у складу са прописима ЕУ / ICAO (*International Civil Aviation Organization*) и SESAR (*Single European Sky ATM Research*) препорукама.

Преласком на дигиталну платформу, током оперативног периода (*Operational Period*), апликативни део система мораће и даље да се развија, а потом да прати и даље потребе по питању развоја условљеног растућим саобраћајем и новим европским регулативама. Такође, технолошки део система ће захтевати константно прилагођавање како би могао да подржи развој апликативног софтвера.

Укупна процењена вредност пројекта Унапређења TopSky-ATC система на TopSky-ATC One систем (*Access Period*) је око 40 милиона евра, а реализација је планирана у периоду 2024-2028. година.

Имајући у виду обим и значај инвестиционог улагања, предвиђено је да се пројекат финансира из позајмељених извора средстава (кредита) како би се ублажио притисак на новчане токове SMATSA доо у периоду имплементације пројекта, односно омогућило несметано финансијско пословање и реализација осталих планираних инвестиционих улагања у том периоду. Овакав начин финансирања је претходно примењен у случају Програма свеобухватне модернизације - FAMUS и SUSAN Програма модернизације контроле летења, када су били закључени уговори о кредиту са међународним финансијским институцијама, према условима кредитирања повољнијим у односу на кредите банака које су комерцијално оријентисане.

Финансирање капиталних инвестиционих пројеката из кредита је препознато и од стране корисника услуга у ваздушној пловидби као добра пракса имајући у виду расподелу ефеката финансијског улагања у дужем временском периоду, те блажи (равномернији) годишњи утицај на висину јединице рутне накнаде по основу инвестирања.

С тим у вези, за време имплементације пројекта Унапређења TopSky-ATC система на TopSky-ATC One систем, трајао би грејс период, а почетак оперативног рада и почетак амортизације система би се поклапао са почетком отплате кредита. С обзиром на начин финансијског пословања SMATSA доо, односно принципе утврђивања трошковне основе и обрачунавање висине јединице рутне накнаде, практично ће амортизација система отплаћивати кредит ("самофинансирање").

С обзиром да је у 2024. години планирана набавка кредита у износу од 40 милиона ЕУР за финансирање предметног пројекта, то је приликом израде Финансијског плана SMATSA доо за 2024. годину, узета је у обзир претпоставка закључења новог уговора о кредиту за финансирање Унапређења TopSky-ATC система на TopSky-ATC One систем, те почетак реализације пројекта у износу од 9,6 милиона ЕУР (**1.132.800.000 РСД**).

6.1 Ризици

6.2 Финансијски ризици

Друштво је изложено различитим финансијским ризицима. Управљање ризицима је усмерено на настојање да се, у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта, потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање сведу на минимум.

Терминалне и остале услуге Друштво самостално обрачунава и наплаћује, тако да је у овом сегменту повећана изложеност ризицима редовне наплативости потраживања.

Тренутна финансијска криза која се огледа у високој стопи инфлације, ниским или негативним стопама раста, високим каматним стопама може имати негативни утицај на пословање Друштва у наредном периоду.

6.3 Одступање реализованог саобраћаја у односу на прогнозу

Највећи део својих прихода Друштво остварује од пружања услуга у ваздушном саобраћају. Због тога реализација саобраћаја представља један од кључних фактора који утичу на реализацију плана пословања.

Пројекцију прихода од рутних и терминалних накнада за 2024. годину треба узети са одређеном резервом, с обзиром да су и даље присутни ризици који могу негативно утицати на развој саобраћаја у наредном периоду, као што су утицај сукоба у Украјини и Блиском Истоку на глобална дешавања, смањена потражња за путовањима, евентуалне промене у токовима ваздушног саобраћаја, пораст цене енергената, рецесија и др.

7 Интерна прерасподела планираних средстава

Због високог степена неизвесности проузроковане макроекономским и геополитичким дешавањима у свету, неопходно је да Друштво има одређени степен флексибилности у располагању новчаним средствима како би се обезбедила што боља реализација Финансијског плана и остварење пословних циљева Друштва. С тим у вези, предвиђена је могућност преусмеравања средстава између и унутар планских категорија.

У току 2024. године, у случају одступања у реализацији планираних износа по одговарајућим категоријама расхода/издатака, Скупштина Друштва може донети одлуку о преусмеравању, односно прерасподели планираних износа средстава између категорија расхода/издатака наведених у пројектованом Билансу успеха за 2024. годину (поглавље 8.2, Табела 14.), и то:

- Трошкова материјала, горива и енергије;
- Трошкова зарада, накнада зарада и остали лични расходи;
- Трошкова производних услуга, и
- Нематеријалних трошкова.

Табела 12 Категорије између којих се може вршити прерасподела средстава (у 000 РСД)

Планске категорије	Планирани износ
Трошкови материјала, горива и енергије	364.062
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	9.064.103
Трошкови производних услуга	1.105.549
Нематеријални трошкови	1.255.589

Скупштина Друштва може донети и одлуку о преусмеравању (прерасподели) до 10% планираног износа средстава на име Улагања - набавка опреме (интерни извори финансирања) из Табеле 2. Одливи новчаних средстава у 2024. години, на једну или више планских категорија наведених у Табели 12. Максималан износ средстава за прерасподелу/преусмеравање по овом основу је 176.897 хиљада РСД.

Надзорни одбор Друштва може донети одлуку о извршењу интерне прерасподеле планираних износа унутар сваке од наведених категорија из Табеле 12, укључујући и прерасподеле у оквиру категорија Улагање - набавка опреме и објеката (екстерни извори финансирања) и Улагање - набавка опреме и објеката (интерни извори финансирања) у складу са Табелом 2, ако се за тим укаже потреба у току године.

Преусмеравање се може вршити и више пута у току године, у претходно наведеним оквирима.

С обзиром да се на најзначајнији сегмент финансијског пословања Друштва (приходе од рутних накнада) примењује:

- принцип "пуног покрића трошкова" (*full cost recovery method*) који подразумева да се приходи који се остварују из рутних накнада користе искључиво за покриће рутних расхода; и
- "механизам прилагођавања" који подразумева да се сваки остварени вишак рутних прихода над расходима ("суфицит" – *Over Recovery*), као и да се сваки мањак рутних прихода над реализованим расходима зоне наплате ("дефицит" – *Under Recovery*), мора на одговарајући начин укључити у обрачун трошковне основе у наредним годинама, умањујући је

за остварени суфицит и повећавајући је за остварени дефицит из претходних година,

као и чињеницу да се приходи планирају унапред на основу прогнозе саобраћаја, те имајући у виду неизвесност/одступање у погледу реализације саобраћаја у односу на прогнозу, Скупштина Друштва може:

- у случају да се рутни приходи реализују изнад планираног нивоа, донети одлуку о расподели више реализованих средстава у односу на планиране износе наведне у Табели 3, увећавајући једну или више планских категорија наведених у Табели 12, а максимално до износа више реализованих средстава у односу на план;
- у случају да се утврди да се рутни приходи реализују испод планираних, увести мере рационализације трошкова у циљу обезбеђења потребног нивоа ликвидности Друштва.

8 Финансијски извештаји

8.1 Биланс стања на дан 31.12.2024. године

Табела 13 Биланс стања на дан 31.12.2024. године, у хиљадама РСД

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Iznos	
			Krajnje stanje 31.12.2024.	Krajnje stanje 31.12.2023.
1	2	3	4	5
	AKTIVA			
00	A. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0001		
	B. STALNA IMOVINA (0003 + 0009 + 0017 + 0018 + 0028)	0002	21.410.968	19.663.590
01	I. NEMATERIJALNA IMOVINA (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008)	0003	261.115	277.407
010	1. Ulaganja u razvoj	0004		
011, 012 i 014	2. Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke, softver i ostala nematerijalna imovina	0005	167.963	196.255
013	3. Gudvil	0006		
015 i 016	4. Nematerijalna imovina uzeta u lizing i nematerijalna imovina u pripremi	0007	93.152	81.152
017	5. Avansi za nematerijalnu imovinu	0008		
02	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (0010 + 0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016)	0009	20.484.065	18.595.335
020, 021 i 022	1. Zemljište i građevinski objekti	0010	5.830.814	6.573.752
023	2. Postrojenja i oprema	0011	6.911.811	7.839.286
024	3. Investicione nekretnine	0012		
025 i 027	4. Nekretnine, postrojenja i oprema uzeti u lizing i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	0013	7.255.611	4.045.173
026 i 028	5. Ostale nekretnine, postrojenja i oprema i ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi	0014	7.686	8.981
029 (deo)	6. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu u zemlji	0015	98.724	78.724
029 (deo)	7. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu u inostranstvu	0016	379.419	49.419
03	III. BIOLOŠKA SREDSTVA	0017		
04 i 05	IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (0019 + 0020 + 0021 + 0022 + 0023 + 0024 + 0025 + 0026 + 0027)	0018	665.788	790.848
040 (deo), 041 (deo) i	1. Učešća u kapitalu pravnih lica (osim učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća)	0019		

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Iznos	
			Krajnje stanje 31.12.2024.	Krajnje stanje 31.12.2023.
1	2	3	4	5
042 (deo)				
040 (deo), 041 (deo) i 042 (deo)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	0020		
043, 050 (deo) i 051 (deo)	3. Dugoročni plasmani matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima i dugoročna potraživanja od tih lica u zemlji	0021		
044,050 (deo), 051 (deo)	4. Dugoročni plasmani matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima i dugoročna potraživanja od tih lica u inostranstvu	0022		
045 (deo) i 053 (deo)	5. Dugoročni plasmani (dati krediti i zajmovi) u zemlji	0023		
045 (deo) i 053 (deo)	6. Dugoročni plasmani (dati krediti i zajmovi) u inostranstvu	0024		
046	7. Dugoročna finansijska ulaganja (hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti)	0025		
047	8. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	0026		
048, 052, 054, 055 i 056	9. Ostali dugoročni finansijski plasmani i ostala dugoročna potraživanja	0027	665.788	790.848
28 (deo), osim 288	V. DUGOROČNA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0028		
288	V. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0029		
	G. OBRTNA IMOVINA (0031 + 0037 + 0038 + 0044 + 0048 + 0057 + 0058)	0030	4.403.281	5.318.510
Klasa 1, osim grupe računa 14	I. ZALIHE (0032+ 0033 + 0034 + 0035 + 0036)	0031	79.661	79.661
10	1. Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	0032	72.477	72.477
11 i 12	2. Nedovršena proizvodnja i gotovi proizvodi	0033		
13	3. Roba	0034		
150, 152 i 154	4. Plaćeni avansi za zalihe i usluge u zemlji	0035	6.998	6.998

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Iznos	
			Krajnje stanje 31.12.2024.	Krajnje stanje 31.12.2023.
1	2	3	4	5
151, 153 i 155	5. Plaćeni avansi za zalihe i usluge u inostranstvu	0036	186	186
14	II. STALNA IMOVINA KOJA SE DRŽI ZA PRODAJU I PRESTANAK POSLOVANJA	0037		
20	II. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE (0039 + 0040 + 0041 + 0042 + 0043)	0038	1.981.095	1.878.030
204	1. Potraživanja od kupaca u zemlji	0039	226.935	210.160
205	2. Potraživanja od kupaca u inostranstvu	0040	1.754.160	1.667.870
200 i 202	3. Potraživanja od matičnog, zavisnih i ostalih povezanih lica u zemlji	0041		
201 i 203	4. Potraživanja od matičnog, zavisnih i ostalih povezanih lica u inostranstvu	0042		
206	5. Ostala potraživanja po osnovu prodaje	0043		
21, 22 i 27	VI. OSTALA KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (0045 + 0046 + 0047)	0044	69.580	189.580
21, 22 osim 223 i 224, i 27	1. Ostala potraživanja	0045	68.796	188.796
223	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	0046		
224	3. Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	0047	784	784
23	V. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (0049 + 0050 + 0051 + 0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056)	0048		-
230	1. Kratkoročni krediti i plasmani – matično i zavisna pravna lica	0049		
231	2. Kratkoročni krediti i plasmani - osala povezana lica	0050		
232, 234 (deo)	3. Kratkoročni krediti, zajmovi i plasmani u zemlji	0051		
233, 234 (deo)	4. Kratkoročni krediti, zajmovi i plasmani u inostranstvu	0052		
235	5. Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	0053		
236 (deo)	6. Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz Bilans uspeha	0054		
237	7. Otkupljene sopstvene akcije i itkupljeni sopstveni udeli	0055		
236 (deo), 238 i 239	8. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	0056		
24	VI. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI	0057	2.065.729	2.964.023

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Iznos	
			Krajnje stanje 31.12.2024.	Krajnje stanje 31.12.2023.
1	2	3	4	5
28 (deo), osim 288	VII. KRATKOROČNA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0058	207.216	207.216
	D. UKUPNA AKTIVA = POSLOVNA IMOVINA (0001 + 0002 + 0029 + 0030)	0059	25.814.249	24.982.100
88	Đ. VANBILANSNA AKTIVA	0060	1.600.000	1.595.561
	PASIVA			
	A. KAPITAL (0402 + 0403 + 0404 + 0405 + 0406 - 0407 + 0408 + 0411 - 0412) ≥ 0	0401	12.482.255	11.949.256
30, osim 306	I. OSNOVNI KAPITAL	0402	1.873.820	1.873.820
31	II. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0403		
306	III. EMISIONA PREMIJA	0404		
32	IV. REZERVE	0405	507.044	507.044
330 i potražni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	V. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA I DRUGIH KOMPONENTI OSTALOG SVEOBUHVAATNOG REZULTATA	0406	3.400.854	3.410.854
dugovni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA I DRUGIH KOMPONENTI OSTALOG SVEOBUHVAATNOG REZULTATA	0407		
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK (0409 + 0410)	0408	6.700.537	6.157.538
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	0409	6.157.538	4.446.733
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	0410	542.999	1.710.805
	VIII. UČEŠĆE BEZ PRAVA KONTROLE	0411		
35	IX. GUBITAK (0413 + 0414)	0412	-	-
350	1. Gubitak ranijih godina	0413		

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Iznos	
			Krajnje stanje 31.12.2024.	Krajnje stanje 31.12.2023.
1	2	3	4	5
351	2. Gubitak tekuće godine	0414		
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (0416 + 0420 + 0428)	0415	10.646.065	9.503.184
40	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (0417 + 0418 + 0419)	0416	717.433	715.433
404	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	0417	717.433	689.685
400	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	0418		
40, osim 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	0419		25.748
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (0421 + 0422 + 0423 + 0424 + 0425 + 0426 + 0427)	0420	9.928.632	8.787.751
410	1. Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	0421		
411 (deo) i 412 (deo)	2. Dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u zemlji	0422		
411 (deo) i 412 (deo)	3. Dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u inostranstvu	0423		
414 i 416 (deo)	4. Dugoročni krediti, zajmovi i obaveze po osnovu lizinga u zemlji	0424	-	-
415 i 416 (deo)	5. Dugoročni krediti, zajmovi i obaveze po osnovu lizinga u inostranstvu	0425	9.914.196	8.773.315
413	6. Obaveze po emitovanim hartijama od vrednosti	0426		
419	7. Ostale dugoročne obaveze	0427	14.436	14.436
49 (deo), osim 498 i 495 (deo)	III. DUGOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0428		
498	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	0429	553.605	503.605
495 (deo)	G. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	0430		
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (0432 + 0433 + 0441 + 0442 + 0449 + 0453 + 0454)	0431	2.132.324	3.026.055
467	I. KRATKOROČNA REZERVISANJA	0432		
42, osim 427	II. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	0433	451.671	958.530

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Iznos	
			Krajnje stanje 31.12.2024.	Krajnje stanje 31.12.2023.
1	2	3	4	5
420 (deo) i 421 (deo)	1. Obaveze po osnovu kredita prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u zemlji	0434		
420 (deo) i 421 (deo)	2. Obaveze po osnovu kredita prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u inostranstvu	0435		
422 (deo), 424 (deo), 425 (deo) i 429 (deo)	3. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu domaće banke	0436		
422 (deo), 424 (deo), 425 (deo) i 429 (deo)	4. Obaveze po osnovu kredita od domaćih banaka	0437	-	501.500
422 (deo), 424 (deo), 425 (deo) i 429 (deo)	5. Krediti, zajmovi i obaveze iz inostranstva	0438	451.671	457.030
426	6. Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti	0439		
428	7. Obaveze po osnovu finansijskih derivata	0440		
430	III. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE	0441	13.652	15.652
43, osim 430	IV. OBAVEZE IZ POSLOVANJA (0443 + 0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448)	0442	836.079	1.076.535
431 i 433	1. Obaveze prema dobavljačima - matična, zavisna pravna lica i ostala povezana lica u zemlji	0443		
432 i 434	2. Obaveze prema dobavljačima - matična, zavisna pravna lica i ostala povezana lica u inostranstvu	0444		
435	3. Obaveze prema dobavljačima u zemlji	0445	311.745	397.201
436	4. Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	0446	524.245	679.245
439 (deo)	5. Obaveze po menicama	0447		
439 (deo)	6. Ostale obaveze iz poslovanja	0448	89	89
44, 45, 46,	V. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE (0450 + 0451 + 0452)	0449	814.763	964.179

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Iznos	
			Krajnje stanje 31.12.2024.	Krajnje stanje 31.12.2023.
1	2	3	4	5
osim 467, 47 i 48				
44, 45 i 46 osim 467	1. Ostale kratkoročne obaveze	0450	755.342	845.814
47, 48 osim 481	2. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda	0451	59.421	49.421
481	3. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	0452		68.944
427	VI. OBAVEZE PO OSNOVU SREDSTAVA NAMENJENIH PRODAJI I SREDSTAVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	0453		
49 (deo) osim 498	VII. KRATKOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAYGRANIČENJA	0454	16.159	11.159
	Đ. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA (0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0059) ≥ 0 = (0407 + 0412 - 0402 - 0403 - 0404 - 0405- 0406 - 0408 - 0411) ≥ 0	0455		
	E. UKUPNA PASIVA (0401 + 0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0455)	0456	25.814.249	24.982.100
89	E. VANBILANSNA PASIVA	0457	1.600.000	1.595.561

8.2 Биланс успеха за период од 01.01. до 31.12.2024. године

Табела 14 Биланс успеха за период од 01.01. до 31.12.2024. године, у хиљадама РСД

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Iznos	
			2024	2023
1	2	3	4	5
	A. POSLONI PRIHODI (1002 + 1005 + 1008 + 1009 - 1010 + 1011 + 1012)	1001	14.475.020	13.898.583
60	I. PRIHODI OD PRODAJE ROBE (1003 + 1004)	1002		
600, 602 i 604	1. Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	1003		
601, 603 i 605	2. Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu	1004		
61	II. PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I USLUGA (1006 + 1007)	1005	14.336.700	13.745.450
610, 612 i 614	1. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	1006	839.721	808.387
611, 613 i 615	2. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	1007	13.496.978	12.937.063
62	III. PRIHODI OD AKTIVIRANJA UČINAKA I ROBE	1008		
630	IV. POVEĆANJE VREDNOSTI ZALIHA NEDOVRŠENIH I GOTOVIH PROIZVODA	1009		
631	V. SMANJENJE VREDNOSTI ZALIHA NEDOVRŠENIH I GOTOVIH PROIZVODA	1010		
64 i 65	VI. OSTALI POSLOVNI PRIHODI	1011	138.321	153.133
68, osim 683, 685 i 686	VII. PRIHODI OD USKLADJIVANJA VREDNOSTI IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)	1012		
	B. POSLOVNI RASHODI (1014 + 1015 + 1016 + 1020 + 1021 + 1022 + 1023 + 1024)	1013	13.589.302	11.887.524
50	I. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE	1014		
51	II. TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE	1015	364.062	314.816
52	III. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI (1017 + 1018 + 1019)	1016	9.064.103	8.234.169
520	1. Troškovi zarada i naknada zarada	1017	7.399.103	6.695.295
521	2. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada	1018	893.000	887.130
52 osim 520 i 521	3. Ostali lični rashodi i naknade	1019	772.000	651.744
540	IV. TROŠKOVI AMORTIZACIJE	1020	1.700.000	1.650.000

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Iznos	
			2024	2023
1	2	3	4	5
58, osim 583, 585 i 586	V. RASHODI OD USKLADJIVANJA VREDNOSTI IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)	1021		
53	VI. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA	1022	1.105.549	678.316
54, osim 540	VII. TROŠKOVI REZERVISANJA	1023	100.000	98.000
55	VIII. NEMATERIJALNI TROŠKOVI	1024	1.255.589	912.223
	V. POSLOVNI DOBITAK (1001 – 1013) ≥ 0	1025	885.718	2.011.059
	G. POSLOVNI GUBITAK (1013 – 1001) ≥ 0	1026		
	D. FINANSIJSKI PRIHODI (1028 + 1029 + 1030 + 1031)	1027	31.920	24.491
660 i 661	I. FINANSIJSKI PRIHODI IZ ODNOSA SA MATIČNIM, ZAVISNIM I OSTALIM POVEZANIM LICIMA	1028		
662	II. PRIHODI OD KAMATA	1029	10.720	4.232
663 i 664	III. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE I POZITIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE	1030	1.200	984
665 i 669	IV. OSTALI FINANSIJSKI PRIHODI	1031	20.000	19.275
	Đ. FINANSIJSKI RASHODI (1033 + 1034 + 1035 + 1036)	1032	290.979	241.934
560 i 561	I. FINANSIJSKI RASHODI IZ ODNOSA SA MATIČNIM, ZAVISNIM I OSTALIM POVEZANIM LICIMA	1033		
562	II. RASHODI KAMATA	1034	280.979	233.134
563 i 564	III. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE I NEGATIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE	1035	10.000	8.800
565 i 569	IV. OSTALI FINANSIJSKI RASHODI	1036		
	E. DOBITAK IZ FINANSIRANJA (1027 – 1032) ≥ 0	1037		
	Ž. GUBITAK IZ FINANSIRANJA (1032 – 1027) ≥ 0	1038	259.059	217.443
683, 685 i 686	Z. PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1039	15.340	104.320
583, 585 i 586	I. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1040	59.000	11.750
67	J. OSTALI PRIHODI	1041	10.000	2.080

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Iznos	
			2024	2023
1	2	3	4	5
57	K. OSTALI RASHODI	1042	50.000	22.100
	L. UKUPNI PRIHODI (1001 + 1027 + 1039 + 1041)	1043	14.532.280	14.029.474
	LJ. UKUPNI RASHODI (1013 + 1032 + 1040 + 1042)	1044	13.989.281	12.163.308
	M. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1043 - 1044) ≥ 0	1045	542.999	1.866.166
	N. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1044 - 1043) ≥ 0	1046		
69-59	NJ. POZITIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU DOBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKI GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	1047		
59-69	O. NEGATIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU GUBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKI GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	1048		7.033
	P. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (1045 - 1046 + 1047 - 1048) ≥ 0	1049	542.999	1.859.133
	R. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (1046 - 1045 + 1048 - 1047) ≥ 0	1050		
	S. POREZ NA DOBITAK			
721	I. PORESKE RASHOD PERIODA	1051		252.336
722 dugovni saldo	II. ODLOŽENI PORESKE RASHODI PERIODA	1052		
722 potražni saldo	III. ODLOŽENI PORESKE PRIHODI PERIODA	1053		87.500
723	T. ISPLAĆENA LIČNA PRIMANJA POSLODAVCA	1054		
	Ć. NETO DOBITAK (1049 - 1050 - 1051 - 1052 + 1053 - 1054) ≥ 0	1055	542.999	1.694.297

8.3 Извештај о новчаним токовима у периоду од 01.01. до 31.12.2024. године

Табела 15 Извештај о новчаним токовима у периоду од 01.01. до 31.12.2024. године, у хиљадама РСД

Pozicija	AOP	Iznos	
		2024	2023
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 4)	3001	14.785.276	14.471.369
1. Prodaja i primljeni avansi u zemlji	3002	822.946	827.347
2. Prodaja i primljeni avansi u inostranstvu	3003	13.352.922	13.197.298
3. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	3004	10.720	4.232
4. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	3005	598.688	442.492
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 8)	3006	12.507.698	11.089.981
1. Isplate dobavljačima i dati avansi u zemlji	3007	1.639.465	1.287.725
2. Isplate dobavljačima i dati avansi u inostranstvu	3008	1.255.734	991.895
3. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	3009	9.252.575	8.006.795
4. Plaćene kamate u zemlji	3010	47.488	35.541
5. Plaćene kamate u inostranstvu	3011	243.492	182.285
6. Porez na dobitak	3012	68.944	585.740
7. Odlivi po osnovu ostalih javnih prihoda	3013		
8. Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	3014		
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	3015	2.277.578	3.381.388
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	3016		
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	3017	-	-
1. Prodaja akcija i udela	3018		
2. Prodaja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	3019		
3. Ostali finansijski plasmani	3020		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	3021		
5. Primljene dividende	3022		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	3023	3.572.438	2.191.947
1. Kupovina akcija i udela	3024		
2. Kupovina nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	3025	3.572.438	2.191.947
3. Ostali finansijski plasmani	3026		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	3027		

Pozicija	AOP	Iznos	
		2024	2023
1	2	3	4
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II-I)	3028	3.572.438	2.191.947
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	3029	1.803.468	1.177.502
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 7)			
1. Uvećanje osnovnog kapitala	3030		
2. Dugoročni krediti u zemlji	3031		
3. Dugoročni krediti u inostranstvu	3032	1.803.468	1.177.502
4. Kratkoročni krediti u zemlji	3033		
5. Kratkoročni krediti u inostranstvu	3034		
6. Ostale dugoročne obaveze	3035		
7. Ostale kratkoročne obaveze	3036		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 8)	3037	1.406.902	2.466.119
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	3038		
2. Dugoročni krediti u zemlji	3039	501.500	1.663.690
3. Dugoročni krediti u inostranstvu	3040	451.671	362.347
4. Kratkoročni krediti u zemlji	3041		
5. Kratkoročni krediti u inostranstvu	3042		
6. Ostale obaveze	3043	453.731	440.082
7. Finansijski lizing	3044		
8. Isplaćene dividende	3045		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	3046		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II-I)	3047	-396.567	1.288.617
G. SVEGA PRILIV GOTOVINE (3001 + 3017 + 3029)	3048	16.588.744	15.648.871
D. SVEGA ODLIV GOTOVINE (3006 + 3023 + 3037)	3049	17.487.037	15.748.047
Đ. NETO PRILIV GOTOVINE (3048 – 3049) ≥ 0	3050		
E. NETO ODLIV GOTOVINE (3049 – 3048) ≥ 0	3051	898.294	99.176
Ž. GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	3052	2.964.023	3.063.199
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	3053		
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	3054		
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	3055	2.065.729	2.964.023
(3050 - 3051 + 3052 + 3053 - 3054)			

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ

Жарко Копривица

9 Ознаке и скраћенице

ACC	Area Control Centre (Центар обласне контроле летења)
ADI	Aerodrome Control Instrument rating
AFTN	Aeronautical Fixed Telecommunication Network (Фиксна ваздухопловна телекомуникациона мрежа)
AIP	Aeronautical Information Publication (Зборник ваздухопловних информација)
AIS	Aeronautical Information Services (Услуге ваздухопловног информисања)
AMHS	ATS Message Handling System (Систем за обраду порука у ваздушном саобраћају)
ANS	Air Navigation Services (Услуге у ваздушној пловидби)
ASM	Airspace Management (Управљање ваздушним простором)
ATC	Air Traffic Control (Контрола ваздушног саобраћаја)
ATCO	Air Traffic Controller (Контролор летења)
ATFM	Air Traffic Flow Management (Управљање протоком ваздушног саобраћаја)
ATM	Air Traffic Management (Управљање ваздушним саобраћајем)
ATS	Air Traffic Services (Услуге у ваздушном саобраћају)
BHANSА	Bosnia and Herzegovina Air Navigation Services Agency
CAL	Калибража уређаја и система из ваздуха
CAMO	Continuing Airworthiness Management Организација (Организација за обезбеђивање континуалне пловидбености)
CNS	Communication, Navigation, Surveillance Services (Услуге комуникације, навигације и надзора)
CRCO	Central Route Charges Office (Eurocontrol служба за наплату рутних накнада)
DME	Distance Measuring Equipment (Опрема за мерење удаљености)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Европска банка за обнову и развој)
EIB	European Investment Bank (Европска инвестициона банка)
ESSIP	European Single Sky Implementation (Европски план имплементације Јединственог неба)
EUROCONTROL	The European Organisation for the Safety of Air Navigation (Европска организација за безбедност ваздушне пловидбе)
FAMUS	Future ATM Modernization and Upgrade System (Пројекат будуће модернизације и унапређења система управљања ваздушним саобраћајем)
FIN	Финансијска служба
FIR	Flight Information Region (Област летних обавештења)
HUM	Служба за људске ресурсе
ICAO	International Civil Aviation Organization (Међународна организација за цивилно ваздухопловство)
IP	Internet Protocol (Интернет протокол)
IT	Information Technology (Информационе технологије)
KAB	Кабинет
LSSIP	Local Single Sky Implementation Plan (Локални план имплементације јединственог неба)
LGS	Одељење за нормативно-правне и имовинске послове
MET	Ваздухопловно-метеоролошка служба
OJTI	On-the-Job-Training Instructor
PAR	Одељење за планирање, анализу и извештавање
SES	Single European Sky (Јединствено европско небо)
SMATSA	Serbia and Montenegro Air Traffic Services (Контрола летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд)

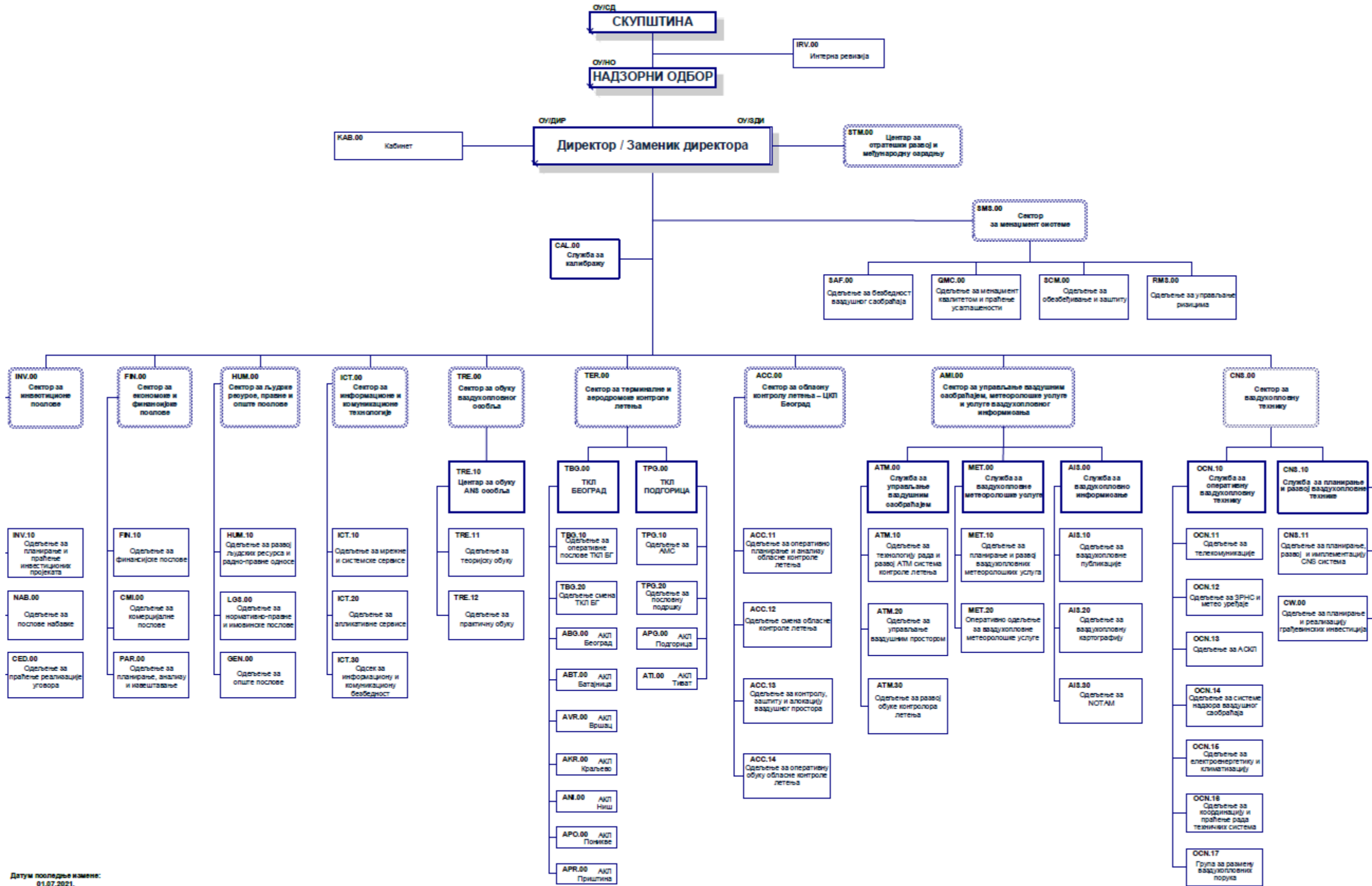

STATFOR	Eurocontrol Air Traffic Statistic and Forecast Unit (Eurocontrol јединица за статистику и прогнозе)
SUSAN	Програм модернизације SMATSA (SMATSA Upgrade of System for Air Navigation)
TEA	Test for English for Aviation (Тест из ваздухопловног енглеског језика)
TRE	Центар за обуку
TWR	Aerodrome Control Tower (Аеродромски контролни торањ)
UIR	Upper Information Region (Област летних обавештења на већим висинама)
BMO	Ваздухопловно метеоролошко особље
BTO	Ваздухопловно техничко особље
МСФИ	Међународних стандарда финансијског извештавања
ОУ	Органи управљања
РС	Република Србија
ТКП	Терминална контрола летења
ЦКП	Центар контроле летења

10 Прилози

Бр.	Назив прилога	Број страна прилога
1.	Организациона структура Друштва	1
2.	Пројекција стања дуга на дан 31.12.2024. године	1
3.	Одлука бр 23/176 - EUROCONTROL Проширене комисије	2
4.	Маса за зараде, број запослених и просечна зарада по месецима	3
5.	Накнаде чланова Надзорног одбора и Скупштине Друштва	2

10.1 Прилог 1 – Организациона структура Друштва

Датум последње измене: 01.07.2021.

10.2 Прилог 2 - Пројекција стања дуга на дан 31.12.2024. године

Кредитор	Бр. зајма / кредита	Намена	Уговорени износа кредита (ЕУР/РСД)	ПЛАН Укупно искоришћено до 31.12.2023.	ПЛАН Укупно отплаћена главница до 31.12.2023.	ПЛАН Стање дуга на дан <u>31.12.2023.</u>	ПЛАН Стање дуга на дан <u>31.12.2024.</u>	Валута
ЕВРОПСКА ИНВЕСТИЦИОНА БАНКА	FIN°88.008 (RS) Serapis N° 2017-0436 од 25.04.2018.	Програм модернизације контроле летења - SUSAN	51.420.000	43.226.204,14	0	43.226.204,14	46.010.159,04	ЕУР
ЕВРОПСКА БАНКА ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ	Operation Number 49477 од 14.12.2017.	Програм модернизације контроле летења - SUSAN	30.782.232	30.782.232	6.129.225,19	24.653.006,81	21.571.380,96	ЕУР
НОВО КРЕДИТНО ЗАДУЖЕЊЕ у износу од 40М ЕУР		Унапређења TopSky-АТС система на TopSky-АТС One систем	0	0	0	0	9.600.000	ЕУР
УКУПНО ЕУР:			82.202.232	74.008.436,14	6.129.225,19	67.879.210,95	77.181.540,00	ЕУР
БАНКА ПОШТАНСКА ШТЕДИОНИЦА АД БЕОГРАД	232287001 од 12.05.2020.	Одржавање текуће ликвидности	1.800.000.000	1.763.000.000	1.261.500.000	501.500.000	0	<u>РСД</u>
УКУПНО РСД:			1.800.000.000	1.763.000.000	1.261.500.000	501.500.000	0	<u>РСД</u>
УКУПНО ЕУР по курсу 1 ЕУР=118 РСД:			97.456.469,29	88.949.114,11	16.819.903,15	72.129.210,95	77.181.540,00	ЕУР

10.3 Прилог 3 – Одлука број 23/176 EUROCONTROL Проширеног комитета

EUROPEAN ORGANISATION FOR THE SAFETY OF AIR NAVIGATION

EUROCONTROL

- Decisions of the enlarged Commission -

DECISION N°23/176

relating to the determination of the unit rates for the period of application commencing 1 January 2024

THE ENLARGED COMMISSION,

Having regard to the EUROCONTROL International Convention relating to Co-operation for the Safety of Air Navigation amended at Brussels on 12 February 1981 and in particular Article 5.2 thereof;

Having regard to the Multilateral Agreement relating to Route Charges dated 12 February 1981, and in particular Articles 3.2(e) and 6.1(a) thereof;

On the proposal of the enlarged Committee and the Provisional Council,

HEREBY TAKES THE FOLLOWING DECISION:

Sole Article

The unit rates annexed to the present decision are approved and shall enter into force on 1 January 2024.

Done at Brussels on 28 November 2023,

Levan Karanadze
President of the Commission

Unit rates applicable from 1 January 2024

ZONE	Global unit rate euro	Exchange rate applied 1 euro =	
Belgium / Luxembourg *	112,19	-/-	
Germany *	80,25	-/-	
France *	70,99	-/-	
United Kingdom	87,40	0,861581	GBP
Netherlands *	95,26	-/-	
Ireland *	28,89	-/-	
Switzerland	119,54	0,959500	CHF
Portugal Lisboa *	44,26	-/-	
Austria *	65,94	-/-	
Spain Continental *	62,73	-/-	
Spain Canary *	50,38	-/-	
Portugal Santa Maria *	8,49	-/-	
Greece *	29,38	-/-	
Türkiye **	32,04	-/-	
Malta *	27,98	-/-	
Italy *	68,88	-/-	
Cyprus *	34,93	-/-	
Hungary	28,30	386,286	HUF
Norway	47,35	11,4432	NOK
Denmark	67,56	7,45448	DKK
Slovenia *	67,15	-/-	
Romania	45,06	4,96400	RON
Czech Republic	66,15	24,3528	CZK
Sweden	74,66	11,8272	SEK
Slovak Republic *	59,58	-/-	
Croatia *	36,21	-/-	
Bulgaria	30,85	1,95514	BGN
North Macedonia	47,51	61,2257	MKD
Moldova	227,66	19,1162	MDL
Finland *	57,24	-/-	
Albania	48,97	106,332	ALL
Bosnia and Herzegovina	26,33	1,95505	BAM
Serbia / Montenegro / KFOR	37,11	117,099	RSD
Lithuania *	63,17	-/-	
Poland	54,49	4,59894	PLN
Armenia	47,55	411,704	AMD
Latvia *	44,53	-/-	
Georgia	23,81	2,79556	GEL
Estonia *	50,64	-/-	
Ukraine	47,90	39,3572	UAH
Ukraine South	18,84	39,3572	UAH

*: State participating in the EMU.

**: State establishing its cost base in euro.

23-176 EN

10.4 Прилог 4 - Маса за зараде, број запослених и просечна зарада по месецима

Табела 16 Очекивана реализација у 2023. години за масу зарада, број запослених и просечну зараду по месецима (износи у РСД)

Очекивана реализација 2023.	УКУПНО			СТАРОЗАПОСЛЕНИ			НОВОЗАПОСЛЕНИ			ПОСЛОВОДСТВО			
	Број запослених	маса зарада (брuto 1)	просечна бруто зарада	Број запослених	маса зарада (брuto 1)	просечна бруто зарада	Број запослених	маса зарада (брuto 1)	просечна бруто зарада	Број запослених	Ново запослени	маса зарада (брuto 1)	просечна бруто зарада
	$a=d+g+j$	$b=e+h+k$	$c=b/a$	d	e	$f=e/d$	g	h	$i=h/g$	j		k	$l=k/j$
I	899	446 228 150	496 361	877	434 374 170	495 296	11	2 063 823	187 620	11	0	9 790 157	890 014
II	896	416 918 808	465 311	873	406 115 457	465 195	12	3 217 034	268 086	11	0	7 586 317	689 665
III	896	406 375 066	453 544	871	393 987 117	452 339	14	3 455 204	246 800	11	0	8 932 745	812 068
IV	901	467 447 881	518 810	866	452 578 389	522 608	24	5 728 103	238 671	11	0	9 141 389	831 035
V	900	510 020 324	566 689	865	494 596 845	571 788	24	6 244 671	260 195	11	0	9 178 808	834 437
VI ³	902	812 371 014	900 633	863	787 925 519	913 008	28	12 205 239	435 901	11	0	12 240 256	1 112 751
VII	903	570 718 490	632 025	862	550 929 631	639 130	30	9 221 430	307 381	11	0	10 567 429	960 675
VIII	905	556 531 968	614 952	862	536 354 346	622 221	32	10 068 304	314 634	11	0	10 109 319	919 029
IX	905	606 617 252	670 295	860	583 548 865	678 545	34	12 512 088	368 003	11	0	10 556 298	959 663
X ³	911	564 204 927	619 325	859	542 051 412	631 026	41	12 101 970	295 170	11	0	10 051 545	913 777
XI	910	648 196 671	712 304	858	628 949 560	733 041	41	10 068 304	245 568	11	0	9 178 808	834 437
XII	910	689 664 448	757 873	858	668 471 846	779 105	41	10 636 304	259 422	11	0	10 556 298	959 663
УКУПНО ⁴	10 838	6 695 295 000	7 408 122	10 374	6 479 883 157	7 503 301	332	97 522 473	3 427 452	132	0	117 889 370	10 717 215
ПРОСЕК	903	557 941 250	617 344	865	539 990 263	625 275	28	8 126 873	285 621	11	0	9 824 114	893 101

Табела 17 Планирана маса зарада за 2024. годину за масу зарада, број запослених и просечну зараду по месецима (износи у РСД)

ПЛАН 2024.	УКУПНО			СТАРОЗАПОСЛЕНИ			НОВОЗАПОСЛЕНИ			ПОСЛОВОДСТВО			
	Број запослених	маса зарада (брuto 1)	просечна бруто зарада	Број запослених	маса зарада (брuto 1)	просечна бруто зарада	Број запослених	маса зарада (брuto 1)	просечна бруто зарада	Број запослених	Новозапослени	маса зарада (брuto 1)	просечна бруто зарада
	$a=d+g+j$	$b=e+h+k$	$c=b/a$	d	e	$f=e/d$	g	h	$i=h/g$	j	0	k	$l=k/j$
I	916	518 750 775	566 322	896	505 504 218	564 179	9	3 260 596	362 288.46	11	0	9 985 960	907 815
II	922	519 918 722	563 903	895	504 880 192	564 112	16	5 248 373	328 023.29	11	0	9 790 157	890 014
III	927	521 955 753	563 059	895	506 394 969	565 804	21	6 449 383	307 113.50	11	0	9 111 400	828 309
IV	927	523 761 052	565 007	891	506 973 620	568 994	25	7 463 216	298 528.65	11	0	9 324 216	847 656
V	929	586 487 608	631 311	887	567 309 076	639 582	31	9 816 149	316 649.96	11	0	9 362 384	851 126
VI ³	930	902 173 027	970 079	886	876 647 134	989 444	33	13 163 234	398 885.87	11	0	12 362 659	1 123 878
VII	932	593 442 297	636 741	884	571 601 047	646 608	37	11 263 253	304 412.25	11	0	10 577 997	961 636
VIII	930	593 731 099	638 421	882	572 348 418	648 921	37	11 263 253	304 412.25	11	0	10 119 428	919 948
IX	933	689 679 750	739 207	882	666 971 436	756 203	40	12 141 459	303 536.48	11	0	10 566 855	960 623
X ³	935	590 365 749	631 407	881	567 446 505	644 094	43	12 857 647	299 015.04	11	0	10 061 597	914 691
XI	934	767 590 665	821 832	880	745 549 621	847 215	43	12 857 647	299 015.04	11	0	9 183 397	834 854
XII	932	591 246 068	634 384	878	568 975 438	648 036	43	12 857 647	299 015.04	11	0	9 412 982	855 726
УКУПНО ⁴	11 147	7 399 102 564	7 961 671	10 637	7 160 601 675	8 083 192	378	118 641 857	3 820 896	132	0	119 859 032	10 896 276
ПРОСЕК	929	616 591 880	663 473	886	596 716 806	673 599	32	9 886 821	318 408	11	0	9 988 253	908 023

Табела 18 Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи – планирани просек на месечном нивоу за 2024. годину (износи у РСД)

Бр.	Опис	Јануар	Фебруар	Март	Април	Мај	Јун	Јул	Август	Септембар	Октобар	Новембар	Децембар	Укупно
1	Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	518.750.775	519.918.722	521.955.753	523.761.052	586.487.608	902.173.027	593.442.297	593.731.099	689.679.750	590.365.749	767.590.665	591.246.068	7.399.102.564
2	Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	70.974.426	71.591.279	72.270.290	72.372.056	73.048.186	88.040.540	73.464.021	73.560.288	73.812.646	73.918.447	75.067.719	74.880.102	893.000.000
3	Трошкови накнада по уговору о делу	833.333	833.333	833.333	833.333	833.333	833.333	833.333	833.333	833.333	833.333	833.333	833.333	10.000.000
4	Трошкови накнада по уговорима о привременим и повременим пословима и физичким лицима по основу осталих уговора	6.418.995	6.418.995	6.965.713	6.965.713	8.129.527	8.332.527	8.342.527	8.349.527	8.353.527	8.259.527	8.267.401	8.196.020	93.000.000
5	Трошкови накнаде члановима Надзорног одбора и Скупштине Друштва	3.833.214	3.844.815	3.862.469	3.874.865	4.286.983	16.833.631	4.468.272	4.470.852	4.962.701	4.420.042	5.476.629	15.665.526	76.000.000
6	Отпремнине	1.666.667	1.666.667	1.666.667	1.666.667	1.666.667	1.666.667	1.666.667	1.666.667	1.666.667	1.666.667	1.666.667	1.666.667	20.000.000
7	Солидарне помоћи	8.333.333	8.333.333	8.333.333	8.333.333	8.333.333	8.333.333	8.333.333	8.333.333	8.333.333	8.333.333	8.333.333	8.333.333	100.000.000
8	Трошкови превоза запослених-фактура добављ	3.750.000	3.750.000	3.750.000	3.750.000	3.750.000	3.750.000	3.750.000	3.750.000	3.750.000	3.750.000	3.750.000	3.750.000	45.000.000
9	Трошкови службених путовања	11.184.586	12.884.586	11.584.586	12.184.586	13.184.586	12.884.586	12.684.586	11.184.586	11.684.586	11.384.586	11.384.586	7.769.559	140.000.000
10	Доброволно пензијско осигурање	11.916.667	11.916.667	11.916.667	11.916.667	11.916.667	11.916.667	11.916.667	11.916.667	11.916.667	11.916.667	11.916.667	11.916.667	143.000.000
11	Додатно здравствено осигурање	13.538.507			16.538.507	-	16.944.791	-	-	16.386.315	-	-	14.591.880	78.000.000
12	Осигурање дозвола	16.752.385				16.752.385	-	-	-		16.752.385	-	16.742.846	67.000.000
УКУПНО 2024 ПЛАН		667.952.887	641.158.397	643.138.810	662.196.779	728.389.275	1.071.709.101	718.901.703	717.796.352	831.379.524	731.600.736	894.287.000	755.592.000	9.064.102.564

10.5 Прилог 5 - Накнаде чланова Надзорног одбора и Скупштине Друштва

Табела 19 Очекивана реализација накнада члановима Надзорног одбора и Скупштине Друштва у 2023. години (износи у РСД)

2023	Надзорни одбор					Скупштина друштва				УКУПНО НО и СД	
	број чланова	маса за накнаде НО-нето	бруто	Просечна накнада члана НО	Накнада председника НО	број чланова	маса за накнаде -нето	бруто	просечна накнада члана	УКУПНО НО и СД нето	УКУПНО НО и СД бруто
I	5	1.868.037	2.873.903	339.643	509.465	6	117.438	147.938		1.985.475	3.021.841
II	5	1.862.357	2.865.164	338.610	507.915					1.862.357	2.865.164
III	5	1.813.350	2.789.769	329.700	494.550					1.813.350	2.789.769
IV	5	2.124.312	3.268.172	386.238	579.358	6	37.433	57.766		2.161.744	3.325.938
V	5	2.293.229	3.528.044	416.951	625.426	6				2.293.229	3.528.044
VI	5	4.489.910	6.907.553	816.347	1.224.521	6	5.977.434	7.640.956	996.239	10.467.343	14.548.509
VII	5	2.544.377	3.914.426	462.614	693.921		65.877	101.663		2.610.254	4.016.088
VIII	5	2.499.671	3.845.648	454.486	681.728					2.499.671	3.845.648
IX	5	2.731.466	4.202.255	496.630	744.945					2.731.466	4.202.255
X	5	2.778.905	4.275.239	505.255	757.883	6	43.918	67.775		2.822.823	4.343.014
XI	5	3.490.519	5.370.029	634.640	951.960					3.490.519	5.370.029
XII	5	4.541.245	6.986.531	825.681	1.238.521	6	4.469.959	6.876.860	744.993	9.011.204	13.863.391
УКУПНО		33.037.377	50.826.733	6.006.796	9.010.194	6	10.557.188	14.892.958	1.741.232	43.749.435	65.719.691
ПРОСЕК		2.753.115	4.235.561	500.566	750.849		2.639.297	3.723.239	435.308	3.645.786	5.476.641

Табела 20 Планиране накнаде чланова Надзорног одбора и Скупштине Друштва за 2024. годину (износи у РСД)

2024	Надзорни одбор					Скупштина друштва				УКУПНО НО и СД	
	број чланова	маса за накнаде НО-нето	бруто	Просечна накнада члана НО	Накнада председника НО	број чланова	маса за накнаде - нето	бруто	просечна накнада члана	УКУПНО НО и СД нето	УКУПНО НО и СД бруто
I	5	2.385.813	3.670.482	433.784	650.676	6	128.558	162.732		2.514.371	3.833.214
II	5	2.499.130	3.844.815	454.387	681.581					2.499.130	3.844.815
III	5	2.510.605	3.862.469	456.474	684.710					2.510.605	3.862.469
IV	5	2.477.359	3.811.322	450.429	675.643	6	41.303	63.543		2.518.662	3.874.865
V	5	2.786.539	4.286.983	506.643	759.965	6				2.786.539	4.286.983
VI	5	5.130.913	7.893.713	932.893	1.399.340	6	6.973.136	8.939.918	1.162.189	12.104.049	16.833.631
VII	5	2.831.688	4.356.443	514.852	772.279		72.689	111.829		2.904.377	4.468.272
VIII	5	2.906.054	4.470.852	528.373	792.560					2.906.054	4.470.852
IX	5	3.225.755	4.962.701	586.501	879.751					3.225.755	4.962.701
X	5	2.824.568	4.345.490	513.558	770.337	6	48.459	74.553		2.873.028	4.420.042
XI	5	3.559.809	5.476.629	647.238	970.857					3.559.809	5.476.629
XII	5	5.042.139	7.757.137	916.753	1.375.129	6	6.168.543	7.908.389	1.028.091	11.210.683	15.665.526
УКУПНО		38.180.374	58.739.037	6.941.886	10.412.829		13.262.827	17.260.963	2.190.280	51.613.062	76.000.000
ПРОСЕК		3.181.698	4.894.920	578.491	867.736		3.315.707	4.315.241	547.570	4.301.089	6.333.333